

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL

VERSENYTANÁCS

Iktatási szám: **VJ/58-28/2009.**

A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa a Lakatos, Köves és Társai Ügyvédi Iroda és a Sólyom Ügyvédi Iroda által képviselt **K&H Bank Zrt.** (Budapest) ellen fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása miatt indított eljárásban - tárgyaláson - meghozta az alábbi

határozatot

A Versenytanács megállapítja, hogy a K&H Bank Zrt. 2005 októbere és 2007 májusa között a fogyasztók megtévesztésére alkalmas magatartást tanúsított az általa értékesített CDO-kötvények ún. Tájékoztató leírásainak alkalmazásával.

A Versenytanács kötelezi a K&H Bank Zrt.-t 40.000.000 Ft (Negyvenmillió forint) bírság megfizetésére, amelyet a határozat kézhezvételétől számított 30 napon belül a Gazdasági Versenyhivatal 10032000-01037557-00000000 számú bírságbevételi számla javára köteles megfizetni.

A határozat felülvizsgálatát a kézhezvételtől számított 30 napon belül a Fővárosi Bíróságnak címzett, de a Versenytanácsnál benyújtható vagy ajánlott küldeményként postára adott keresettel lehet kérni.

Indokolás

1. A Gazdasági Versenyhivatal annak vizsgálatára indított eljárást a K&H Bank Zrt. ellen, hogy az eljárás alá vont megsértette-e a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tptv.) III. fejezetének rendelkezéseit a CDO-kötvények forgalmazásával kapcsolatos tevékenysége során a befektetés lényeges jellemzői, biztonságossága, a vállalt kockázatok, a nyújtott garanciák tekintetében a fogyasztók részére adott tájékoztatásokkal.

I.

Az eljárás alá vont

2. Az eljárás alá vont 1987. január 1-jén kezdte meg működését. 2001. július 1-jével egyesült az ABN AMRO Magyar Bank Rt.-vel, a tulajdonosok az egyesülést követően 60%-ban a KBC Bank and Insurance Group és 40%-ban az ABN AMRO N.V. lettek. 2006-ban a KBC csoport 99,96%-ra növelte tulajdoni hányadát. 1.450 milliárd Ft, illetve 3.859 millió euró mérlegfőösszegével és 15%-os piaci részesedésével az egyesült K&H Bank Magyarország

második legnagyobb bankja és pénzügyi szolgáltató csoportja volt. 2008-ben megnyitott 36 új bankfiókkal együtt 231 bankfiókban kínál banki szolgáltatásokat a vállalati és lakossági üzletágakban egyaránt. A 2008. évben a Tpv. 24. §-ának (3) bekezdése értelmében a nettó árbevétel helyett figyelembe veendő tételek összege 312.207 millió Ft.

3. Az elmúlt években több alkalommal került megállapításra, hogy az eljárás alá vont a Tpv. III. fejezetébe ütköző magatartást tanúsított (Vj-153/2004., Vj-33/2005., Vj-45/2006., Vj-47/2007., Vj-33/2008., Vj-21/2009.).

4. A KBC csoporton belül a KBC Bank N.V. 100%-os tulajdonában lévő KBC Financial Products üzleti tevékenysége kiterjed a hagyományos tőkepiaci műveletekre, valamint az alternatív befektetések szerkezeti kialakítására és kibocsátására.

II.

Az eljárás alá vont vizsgált magatartása

5. A kötvény hitelviszonyt megtestesítő értékpapír, amelyben a kibocsátó (az adós) arra vállal kötelezettséget, hogy a kötvényben megjelölt pénzüsszeget, továbbá ennek kamatát a kötvény mindenkorai tulajdonosának vagy birtokosának (a hitelezőnek) a kötvényben megjelölt időben és módon megfizeti.

A kibocsátó személye szempontjából megkülönböztethetők

- az állam vagy a központi bank által kibocsátott (vagy garantált) kötvények, és
- a nem az állam vagy központi bank által kibocsátott kötvények. Ezek lehetnek vállalati kötvények, amelyek közé nemcsak a klasszikus termelő vállalatok hitelviszonyt megtestesítő értékpapírai tartoznak, hanem pl. a bankok által kibocsátott kötvények is.

6. Az ún. CDO-k (collateralised debt obligation), azaz az adósságfedezetű kötelezettségek olyan speciális értékpapírok, amelyek mögött kötvények, hitelek vagy egyéb eszközök állnak fedezetként. A befektetők a CDO vásárlásával átvállalják az adott hitel-, illetve kötvényportfólió kockázatát.

Az Európai Központi Bank 2008 februári tájékoztatója szerint az utóbbi években az értékpapírosítás trendjében elmozdulás történt a nagyobb értékű és heterogén eszközök egy portfólióba történő rendezése felé a legújabb pénzügyi innovációk [pl. fedezett hitelkötelezettségek (Collateralised Debt Obligations, CDOs)] alkalmazásával és a true-sale értékpapírosítás mellett elterjedt az ún. szintetikus értékpapírosítás (synthetic securitisation) is, amikor a kezdeményező az eszközcsoporttal kapcsolatos kockázatokat adja át származtatott vagy egyéb ügyletek révén. Az eszközök bonyolultsága és átláthatatlansága miatt másodlagos piacuk nagyon korlátozott és értékelésük gyakran a bankok belső minősítési modelljei alapján történt. Ha azonban változtak a modell alapjául szolgáló feltevések, akkor az jelentősen módosította az értékpapírok árát is. Az eszközök értékelésének bonyolultsága és a fedezett hitelkötelezettségek piacán tapasztalható likviditás-hiány kiemelt szerepet játszottak a hitelpiacokon jelentkezett zavarokban.

7. Egyes hazai bankok az ún. privát banki (private banking) szolgáltatás keretében az átlagos mértéket jelentősen meghaladó vagyonnal rendelkező ügyfeleknek hosszú távon, adott esetben évtizedekre szólóan kínálnak olyan pénzügyi szolgáltatást, amely nemcsak a pénzmegetakarítások, hanem adott esetben az egyéb (ingó és ingatlan) vagyon kezelését is magában foglalja, de egyéb szolgáltatásokra is kiterjedhet (pl. adótanácsadás). E komplex

vagyonkezelés jellemzően nem a hagyományos módon, hanem személyes banki tanácsadók közreműködésével történik, s az egyéni igényekre szabott szolgáltatások mellett jelentős szerepe van a személyes kapcsolaton alapuló bizalomnak.

8. Az eljárás alá vont 2005 őszén kezdte el értékesíteni az anyavállalatától megvásárolt CDO termékeket. A KBC csoport egyéb tagjai 2007 áprilisáig bocsátottak ki Magyarországon is értékesített CDO kötvényeket. Az eljárás alá vont 2007 májusáig maga is bocsátott ki olyan kötvényeket, amelyek referenciakötvényei a csoport korábbi kibocsátású CDO kötvényei voltak.

Az eljárás alá vont által a CDO kötvények kiemelt, privát banki ügyfelek és vállalati ügyfelek részére kerültek értékesítésre.

A kötvények 50.000 euró (ennek megfelelő összegű forint, illetve amerikai dollár) összegekben voltak jegyezhetőek.

9. A CDO kötvényekre vonatkozó adásvételi szerződés megkötése előtt a fogyasztó elvileg az alábbiak szerint kaphatott tájékoztatás a kötvényekről:

- a potenciális befektetők (az Aldersgate, a Chiswell és az IFIMA kötvények kivételével) az adásvételi szerződés megkötése előtt kézhez kapták az egyes CDO kötvényekre vonatkozó 4 oldalas magyar nyelvű tájékoztató leírást (az Aldersgate kötvényt vásároló ügyfelek részére a Baker Street tájékoztató leírása került átadásra) mint marketing anyagot. A tájékoztató leírás (a továbbiakban: Tájékoztató) végén szerepelt, hogy „döntéshozatal előtt kérjük olvassa el a (...) CDO teljes magyar nyelvű leírását is, illetve látogasson el a KBC Financial Products www.kbcfp.com és/vagy a K&H Bank www.kh.hu weboldalára, ahol a kibocsátásokkal kapcsolatos összes hivatalos információt megtalálhatja!”,
- az eljárás alá vont és a KBCFP honlapján elérhető volt egy több mint 100 oldalas angol nyelvű kibocsátási tájékoztató. Az adásvételi szerződés aláírását követően az eljárás alá vont CD-ROM-ra másolva elektronikus formában is átadta a fogyasztóknak a kötvényekhez kapcsolódó teljes angol nyelvű kibocsátási tájékoztatót,
- valamennyi kötvényhez készült egy 3-4 oldalas, az eljárás alá vont internetes honlapján is elérhető ún. Összefoglaló, amelynek tartalma nem volt azonos a terjedelmes angol nyelvű tájékoztatóval. Az angol nyelvű kibocsátási tájékoztató teljes terjedelemben kizárólag az IFIMA kötvény esetében került lefordításra. A szerződéskötéskor az Összefoglalók nem kerültek átadásra,
- az IFIMA kötvény esetében egy további, angol-magyar nyelvű tájékoztató is alkalmazásra került az egyes mögöttes kötvények ismertetésével [a KBC IFIMA a KBC Bank N.V. kötvényprogramja, amelynek értéke a mögöttes értékpapírtól függő (Aldersgate, Baker Street, Chiswell Street, Dorset Street, Pembroke Street, Oxford Street, Sydney Street)],
- a fogyasztók privát bankárunk által szóbeli tájékoztatásban is részesülhettek, amelynek tartalma teljes egészében nem rekonstruálható. Kiemelendő, hogy a KBC Financial Products az ügyintézők részére készített a termékek lényeges jellemzőit ismertető, elemző, mintegy 40-50 oldalas, angol vagy magyar nyelvű anyagokat, ún. „Pitch book”-okat.

A Gazdasági Versenyhivatal által ismert „Vállalati kötvény adásvételi szerződések” 2005 októbere és 2006 júniusa között azt tartalmazták, a vevő kijelenti, hogy az 1996. évi CXI. törvény (Értékpapír törvény) 69. §-a szerinti teljes tőkepiaci felvilágosítást megkapta és a jelen szerződést a tőkepiaci kockázatok ismeretében köti meg (a törvény hivatkozott rendelkezése már 2002. január 1-jétől nem volt hatályban).

Az ismert, 2006 októbere és 2007 májusa között megkötött szerződések szerint a vevő kijelenti, hogy a tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény 115. §-a szerinti teljes tőkepiaci felvilágosítást megkapta és a jelen szerződést a tőkepiaci kockázatok ismeretében köti meg.

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (a továbbiakban: PSZÁF) által a CDO kötvények kapcsán lefolytatott vizsgálatból ugyanakkor ismert,

- a PSZÁF felé jelzéssel élő befektetők
 - kizárólag a Tájékoztatókról tettek említést, mint befektetési döntésük meghozatalakor rendelkezésre álló írásos dokumentáció,
 - az üzletkötők szóbeli tájékoztatása hasonló tartalommal bírt,
- az eljárás alá vont honlapjára csak a 3 oldalnyi terjedelmű ún. Összefoglalók anyagok kerültek magyar nyelven elhelyezésre, az IFIMA kötvények alaptájékoztatóján kívül teljes egészében a bővebb tájékoztatók nem kerültek lefordításra,
- a felügyeleti vizsgálat idején a KBC Financial Products honlapján az egyes kötvénysorozatok alapidokumentumainak elérésére csak felhasználói név és jelszó használatával volt lehetőség,
- a PSZÁF által vizsgált konkrét esetek jelentős részében a kötvényvásárlás a kibocsátási tájékoztató magyar nyelvű összefoglaló anyagának eljárás alá vont honlapján történő közzétételét megelőzően történt, s egy esetben még az angol nyelvű kibocsátási tájékoztató sem jelent meg a honlapon a szerződéskötés időpontjában.

A Gazdasági Versenyhivatalhoz érkezett bejelentések szintén azt támasztják alá, hogy a kötvények megvásárlásával kapcsolatos fogyasztói döntési folyamatban jelentős szerepük volt a Tájékoztatóknak.

10. Az eljárás alá vont által értékesített CDO kötvényekkel kapcsolatban a 2008. és a 2009. évben a fogyasztók számára kedvezőtlen piaci események következtek be, amelyek kihatással voltak a kötvények értékére.

Az eljárás alá vont által a fogyasztóknak nyújtott tájékoztatásokból (közleményekből, közzétett hírekből) ismert például, hogy

- a Moody's 2008. június 3-án megváltoztatta a Baker, a Dorset, a Hanover, az Oxford, a Pembridge, a Regent és a Sydney CDO kötvények minősítését, amely a mögöttes portfóliók hitelminőségének romlására adott reakció volt. A KBC Financial Products által menedzselte kibocsátások mindegyike olyan mögöttes portfóliókkal rendelkezik, amelyek vállalati kitettséget, amerikai lakossági jelzálog-fedezetű értékpapírokat (US Residential Mortgage Backed Securities – RMBS), kereskedelmi jelzálog-fedezetű értékpapírokat (Commercial Mortgage Backed Securities – CMBS) és eszközfedezetű értékpapírokból (Asset Backed Securities – ABS) álló CDO-kat tartalmaz más eszközök mellett,
- 2008. június 26-án a Fitch Ratings leminősítette a Baker Street Finance Limited tizenegy kötvényosztályát és a Baker Street Finance USD Limited kilenc kötvényosztályát, amely érintette a kötvények értékét. A Fitch leminősítésének elsődleges oka volt a Baker Street nem elsőrangú (subprime) amerikai (US) lakossági jelzálogfedezetű értékpapírjainál (Residential Mortgage Backed Securities – RMBS) és strukturált pénzügyi CDO-inál (structured finance collateralized debt obligation – strukturált pénzügyi értékpapírosított hitelkotelezettség, SF CDO) várható magasabb veszteségek voltak. Az USA nem elsőrangú lakossági jelzálogfedezetű értékpapírjainak piacán gyors hitelminőség-romlás következett be. A Baker Street egy menedzselte szintetikus CDO, amelynek 2,8 milliárd eurós referenciaportfóliója elsődlegesen befektetési minősítésű vállalati kötvényeket tartalmaz közvetlen

befektetés útján (50,0%), közvetett (szintetikus) befektetés útján (30,0%) - 10 hitelesemény csereügylet (credit default swap – CDS) alkalmazásával létrehozott portfólión keresztül, és ezen felül 20,0%-nyi különféle eszközfedezetű értékpapír található benne. Az eszközfedezetű értékpapír portfólió nem elsősorú amerikai lakossági jelzálogfedezetű értékpapírokból (14,9%) és amerikai strukturált pénzügyi CDO-kból (2,6%) tevődik össze,

- a Dorset Street kibocsátója 2009. május 11-én, 12-én és 13-án értesítést kapott arra vonatkozóan, hogy a Dorset Street CDO kötvények referencia portfóliójában csődesemény, illetve nemfizetési események történtek. Az értékelések ismeretében azon kötvénysztyályok és belső tranche-ok alárendeltsége (védelmi szintje) csökkentésre kerül, ahol ezek a hitelesemények relevánsak,
- 2009 júniusában több ABS hitelminősítése romlott. 2009. június 8-án 9 CDO kötvény kibocsátó hivatalos értesítést („ABS Hiteleseményről szóló értesítés”) kapott a CDO kötvények portfóliójában szereplő összesen 89 ABS kitettségre leminősítésére vonatkozóan.

11. 2008 nyarán (közelebről nem ismert időpontban) az érintett fogyasztók tájékoztatást kaptak arról, hogy

- a Moody's hitelminősítő ügynökség június 3-án megváltoztatta kilenc, a KBC Financial Products által menedzselt CDO kibocsátás minőségét,
- a rendkívüli piaci események miatt a KBC csoport nem biztosít másodpiaci likviditást a kötvényekre. Amint a piaci körülmények a KBC megítélése szerint normalizálódnak, ismét tervezi másodpiaci likviditást lehetőségének megteremtését.

12. Az Európai Bizottság csomagolt lakossági befektetésekre, így a befektetési alapokra vonatkozó, 2009. április 30-i közleménye egyebek között kiemeli,

- éles információs aszimmetria figyelhető meg a termékek létrehozói és forgalmazói, illetve a lakossági befektetők között, az utóbbiakra viszonylag alacsony pénzügyi tapasztalat jellemző. A befektetések „csomagolása” növelheti az aszimmetriát, mivel a fokozott összetettség csökkenti a legfontosabb befektetési tulajdonságok átláthatóságát,
- a fogyasztók kénytelenek a termékek létrehozóitól kapott termékinformációkat a forgalmazók és pénzügyi tanácsadók szolgáltatásaival, például befektetési tanácsadással kombinálni,
- sok olyan eset van, amikor a hibás termékfeldolgozás és tájékoztatás, vagy a színvonalatlan értékesítés miatt a befektetők veszteségeket szenvednek el,
- a fogyasztók néha túlságosan technikai, rosszul bemutatott vagy nehezen érthető információkat kapnak, ami információs túlterheléshez vezet.

III.

Az eljárás alá vont előadása

13. Az eljárás alá vont előadta,

- a Gazdasági Versenyhivatalnak nincs hatásköre az eljárás lefolytatására fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása, illetve a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértése miatt. A Gazdasági Versenyhivatal ügyindító végzésében többek között a Tpv. 70. §-ának (1) bekezdésére hivatkozott, továbbá a Tpv. III. fejezetére, amelynek azonban nem a jelenleg hatályos III. fejezetét, hanem a 2008. szeptember 1-jét megelőzően hatályban lévő szövegét idézik. A fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII.

törvény (a továbbiakban: Fttv.) azonban jelentős változásokat iktatott be 2008. szeptember 1-jei hatállyal. A törvény miniszteri indokolása szerint a Tpv. - az üzleti döntések tisztességtelen befolyásolásának tilalmát előíró - III. fejezete a jövőben csak a fogyasztó-vállalkozás viszonylaton túlmutató magatartásokra, azaz a vállalkozások egymás közötti kapcsolataira fog kiterjedni, így az e fejezetben található rendelkezések már csak az üzletfelek (fogyasztónak nem minősülő személyek) vonatkozásában értelmezendők. A Gazdasági Versenyhivatal nem csupán az anyagi jogi rendelkezések, hanem a versenyfelügyeleti eljárásra irányadó eljárásjogi előírások meghatározása tekintetében is a CDO-kötvények forgalmazásának időtartamát veszi alapul, azonban ez az értelmezés megkérdőjelezhető, különös tekintettel arra, hogy az Fttv. záró rendelkezései értelmében a törvény előírásainak többsége 2008. szeptember 1-jén hatályba lépett, sőt, az Fttv. 53. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy a törvény 10-28. §-ban meghatározott (így az eljáró hatóságok közötti hatáskör-megosztásra és az egyes hatóságok eljárására vonatkozó) szabályokat a rendelkezések hatálybalépését követően indított eljárásokban kell alkalmazni,

- a hatáskör kérdését illetően nem az a döntő, hogy mikor tanúsították az adott magatartást. Az eljárási jog szempontjából ez nem releváns, a hatáskör pedig vitathatatlanul eljárásjogi kérdés,
- az eljárási jog visszaható hatálya alapvető alkotmányos kérdés, s az eljárási jog ezen elvnek az áttörése az alkotmányos rendbe ütközne,
- a Versenytanács eljárása tehát ellentétes az eljárási szabályok visszaható hatályának tilalmát előíró jogelvekkel, továbbá a Tpv.-ben és az Fttv.-ben meghatározott hatáskör-megosztási eljárási szabályokkal. A jelen eljárásban a Gazdasági Versenyhivatalnak kizárólag abban az esetben lenne hatásköre, ha azt az Fttv. 10-11. §-okban meghatározott feltételek megalapoznák. Az Fttv. megszüntette a hatálybalépését megelőzően a Gazdasági Versenyhivatal, a PSZÁF és a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság közötti párhuzamos hatáskört és egy kizárólagos hatásköri szabályozást vezetett be, annak érdekében, hogy elkerülje az ugyanazon anyagi jogi szabályokon alapuló párhuzamos eljárásokat. Az Fttv. a jelen üggyel kapcsolatos hatáskört átadta a PSZÁF-nak, s a Gazdasági Versenyhivatal nem gyakorolhat olyan hatáskört, amelyet elvettek tőle,
- a PSZÁF már gyakorolta az Fttv. szerinti hatáskört, a jelen eljárásban vizsgált magatartással kapcsolatban, ugyanazon a jogalapon, azaz a Tájékoztatók fogyasztók megtévesztésére való alkalmasságának vizsgálatán alapuló eljárást folytatott le, amelyben jogsértést állapított meg és bírságot rótt ki. A PSZÁF a vele szemben folyamatban lévő eljárásban nyilatkozott akként, hogy eljárásában a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéről szóló 2007. évi CXXXV 5.§ b) és d) pontjaiban teremtett fogyasztóvédelmi hatáskört is érvényesített, amely alapján az Fttv. szempontrendszerét is alkalmazta,
- az eljárás alá vont által alkalmazott Tájékoztatók tekintetében egyébként nem teljesülnek az Fttv. 10. §-ának (3) bekezdése alapján alkalmazandó 11. §-ban meghatározott feltételek, továbbá a Tájékoztatók az Fttv. 10. §-ának (4) bekezdése értelmében termékhez adott használati és kezelési útmutatónak minősülnek, amelyek miatt a Gazdasági Versenyhivatal szintén nem rendelkezik hatáskörrel a jelen eljárás lefolytatására,
- a Tpv. 70. §-ának (1) bekezdése szerinti közérdek nem teljesül, az eljárás alá vont a Tájékoztatókkal érintett CDO kötvényeket kizárólag kis számú privát banki ügyfelének értékesítette, amely önmagában nem indokolja a közérdek fennállását. Szintén nem indokolja a közérdek fennállását az a tény, hogy a CDO kötvényeket három naptári évben értékesítette,
- mind a Tpv. 67. §-ának (4) bekezdése, mind az Fttv. 13. §-a szerint nem indítható versenyfelügyeleti eljárás abban az esetben, ha a jogsértő kereskedelmi gyakorlat

megvalósulása óta három év eltelt, azzal, hogy folyamatos jogsértő magatartások esetén a határidő a magatartás abbahagyásakor indul. A magatartás folyamatossága nélkül az eljárás a vizsgált időszak csak egy részét érintően indulhatott volna, így a már lejárt határidejű magatartások tekintetében az eljárás megszüntetésének van helye.

14. Az eljárás alá vont előadta továbbá,

- a Versenytanács több vonatkozásban elmulasztotta kellően tisztázni a tényállást,
- a Versenytanács a CDO kötvények Tájékoztatóinak jogszerűségét ellenőrzi, s megkérdőjelezhető, hogy az eljárás alá vont közleményeinek és más anyagainak értékelését is elvégzi,
- azért célozta meg csak a privát banki és a vállalati ügyfélkört, hogy a kötvény csak olyan befektetők részére legyen elérhető, akik a befektetés jellegéhez mért elvárt gondossági szintet és a termékben rejlő kockázatokat felmérni, megérteni képesek és ennek megfelelően járnak el,
- a Versenytanács Tájékoztatókkal szemben támasztott mércéje egyrészt nem életszerű, mert a tisztességes kereskedelmi tevékenység folytatásához nem szükséges és nem is elvárt, de nem is tükrözi a piaci gyakorlatot, másrészt ezt a mércét az eljárás alá vont Tájékoztatóira irányadó szektorális szabályozás, a tőkepiacról szóló 2001. évi CXX törvény (a továbbiakban: Tpt.) vonatkozó rendelkezései sem indokolják, hiszen az ott meghatározott formai követelmények között nem szerepel a Versenytanács által megkívánt részletes tájékoztatás. Nyilvánvaló, hogy ha egy szigorúan szabályozott tevékenység (és ilyen az értékpapírok értékesítése) esetén jogszabály előírja az értékpapírok értékesítése esetén adandó tájékoztatás kötelező tartalmát, ahogyan ezt a Tpt. is teszi, akkor ezt a tájékoztatást egy másik jogszabály alapján sem lehet elégtelennek minősíteni. E tekintetben fontos hangsúlyozni, hogy a PSZÁF által lefolytatott vizsgálat kimondta, hogy az eljárás alá vont Tájékoztatói a Tpt. formai követelményeinek megfeleltek,
- elegendő a versenytársak honlapján elérhető ilyen, külföldi kibocsátású értékpapírokra vonatkozó rövid tájékoztatásra egy pillantást vetni ahhoz, hogy látható legyen, a magyarországi tőkepiac szereplői miként értékesítik a külföldön kibocsátott értékpapírokat. Amennyiben a Gazdasági Versenyhivatal az általa megkívánt tartalmú és terjedelmű tájékoztató anyagot várta az eljárás alá vonttól, úgy a versenytársakéhoz képest eltérő, diszkriminatív mércét alkalmaz,
- a Versenytanács teljesíthetetlen tájékoztatási elvárást fogalmaz meg vele szemben. Nem várható el, hogy a pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó tájékoztató vagy marketinges anyagokban az ügyfeleknek az adott termékhez kapcsolódó minden tényről tájékoztatást nyújtsanak, s nem elegendő egyértelműen hivatkozni azon helyekre (pl. honlap), ahol ezen információ elérhető.

15. Az eljárás alá vont a CDO kötvény mint egyszerű vállalati kötvény, illetve a kötvény mögötti portfólió vonatkozásában előadta,

- a Tájékoztatók egyértelműen rögzítették, hogy mit értenek egyszerű vállalati kötvényeken (ugyanis a CDO kötvények más, ún. szintetikus, strukturált termékekkel ellentétben valóban egy „vállalat”, a megfelelő SPV „vállalati kötvénye”) és hogy az ilyen kötvénynek milyen jellegzetessége van. Ezen felül a Tájékoztatók egyértelmű információt tartalmaztak arról, hogy milyen követeléseket - meghatározó részben közvetlen vállalati hiteleket - csomagoltak a CDO kötvényekbe,
- például a Baker Street kötvény esetében az értékesítés előtt minden befektetőnek átadta a 4 oldalas Tájékoztató leírást (marketing anyagot), amely azt a célt szolgálta, hogy az eljárás alá vont eleget tegyen a Tpt.-nek az értékesítés időpontjában hatályos 115. §-a által előírt tájékoztatási kötelezettségnek. A marketing anyag végén egyértelműen, a főszöveg méretével azonos betűmérettel, dőlt kiemeléssel

figyelemfelhívás található, hogy a döntéshozatal előtt milyen további dokumentumok megismerése szükséges, azaz, hogy a befektetők olvassák el teljes kibocsátási tájékoztatót és a magyar nyelvű összefoglalót, amely honlapján megtalálható. A Baker Street kapcsán alkalmazott Tájékoztatóban egyértelműen bemutatásra került, hogy

- a CDO megjelenését és tranzakcióit tekintve egy vállalati kötvény, de
- tulajdonosa nem a kibocsátó hitelkockázatát, hanem a mögöttes portfólió kockázatát viseli,
- pénzáramlása 85%-ban közvetlen vállalati hiteleket, illetve közvetett hitelalapú származtatott termékeket, 15%-ban pedig eszközfedezetű követeléseket (tipikusan ingatlanfedezetű) tartalmaz,

A Baker Street kötvények esetén alkalmazott eltérő tartalmú tájékoztatók eszközfedezetű követelésekről beszéltek. Az egyik esetben a „követelés”-re hoztak példát a zárójelben (azaz pl. hitelkártya-követelés), a másokban meg hogy milyen eszköz fedezi a (pl. hitelkártya-)követelést, ami eszköz lehet (pl. ingatlan). Azaz nincs ellentmondás, csak az egyik tájékoztatóban az eszközökre van példa, a másokban meg a követelésre. Azaz azt is lehetett volna mondani, hogy pl. ingatlanfedezetű hitelkártyakövetelések,

- ha elfogadásra is kerülne, hogy az eljárás alá vont különböző közleményeiben, illetve a vizsgált három éves időszakban későbbi időpontban alkalmazott Tájékoztatók eltérő tájékoztatásokat adtak a CDO kötvények mögötti portfólióval kapcsolatban, akkor ennek oka az aktív vállalatfigyelés intézménye volt.

16. Az eljárás alá vont a kötvény állampapírnál biztonságosabb volta vonatkozásában előadta,

- a Versenytanács téves megállapításokra jutott a magyar államkötvénnyel történő összehasonlítással kapcsolatosan,
- nem helyálló, hogy a minősítő intézmények által alkalmazott más értékelési módszertan miatt az államkötvények és más kötvények ne lennének összehasonlíthatók. A minősítő ügynökségek által meghatározott betűskála nem tesz különbséget az egyes kibocsátók között. A minősítés célja éppen az összehasonlíthatóság, az, hogy össze lehessen vetni a kockázatokat. Annak ellenére, hogy az alkalmazott módszertan különböző a kibocsátók sajátosságainak megfelelően, éppen az összehasonlíthatóság érdekében tartozik ugyanaz a definíció az egyes kockázati besorolásokhoz mind vállalati, mind állami kockázat esetében. Azért alakultak ki a világban egységes jelzések, mérőszámok, megjelölések, hogy különböző jellemzőkkel rendelkező dolgokat, eszközöket, folyamatokat össze lehessen hasonlítani. Nyilvánvaló, hogy nagyon sok esetben eltérő metodikát kell alkalmazni a dolgok különbözősége miatt, ahhoz, hogy megkapjunk egy mérőszámot, a mérőszám (azaz a végeredmény kifejezése) azonban pontosan az összehasonlíthatóságot teszi lehetővé,
- a CDO kötvényekre és a magyar állami kötvényekre adott minősítés összehasonlítható volt a Tájékoztatók kiadásának időpontjában és ez éppen azt mutatta, amit a Tájékoztatók, azaz hogy a szóban forgó kötvények kötvényosztályainak minősítése megegyezett az államkötvényekével, azzal, hogy előbbiek magasabb kamatot biztosítottak. Hangsúlyozandó tehát, hogy a tájékoztatás kapcsán, amelyet egy adott időpontban meglévő ismeretek szerint kell megadni, a Versenytanács a jövőbelátás hiányát rója fel az eljárás alá vontnak,
- a gazdasági válság hazai jelenléte bebizonyította, hogy állításai valóságon alapulnak: a magyar államkötvények piaca hosszú időre befagyott, értékük csökkent, a magyar szuverén adósság minősítése romlott. A kötvények lejártáig egyébként nem is vállalkozhat a Gazdasági Versenyhivatal arra, hogy azok kockázatával kapcsolatos állításait a „félrevezető” jelzővel illesse, emiatt bírságot szabjon ki, hiszen az azt

jelentené, hogy a Gazdasági Versenyhivatal (mint hatóság) előre látja a kötvények jövőbeli sorsát,

- nem fogadható el egy olyan álláspont, amely szerint köztudott, hogy az állampapírok kevésbé kockázatosak, s itt elegendő csak az ukrán állampapírokra utalni,
- az összefoglalók a kibocsátási tájékoztatók összefoglalói, magyar nyelven. Ezt a Tpt. előírása miatt kellett elkészíteni. Mivel a kibocsátó nem az eljárás alá vont volt, mire hozzá kerültek a kötvények, addigra a kibocsátási tájékoztatók (amelyek a kibocsátás előtt készülnek - ezért a várható minősítés) már rég elkészültek. Tehát az eljárás alá vont a Tájékoztató leírásokban már valóban tényekről, és nem várható minősítésekről beszélhetett. Ezek az összefoglalóval nincsenek ellentétben, mert az összefoglaló értelemszerűen, szükségszerűen a kibocsátás előtti állapotot írja le,
- az állampapírokkal megegyező kockázat, likvid másodpiac közlések kapcsán kiemelendő, hogy a marketing dokumentum a kötvények csőd-kockázatát tekintve a PSZÁF által is elismert hitelminősítő intézményeknek a marketing anyag készültének időpontjában érvényes minősítéseit vette alapul tájékoztató jelleggel. Ebben az időpontban (és ezt követően egészen 2008 nyaráig) a szóban forgó kötvények hivatkozott kötvényosztályainak minősítése valóban a magyar államkötvényekével volt azonos és ez csak utóbb, a kötvények 2008 júliusában bekövetkezett leértékelődésekor változott meg. A marketing dokumentumban közölt adatok utóbb történő megváltozása miatt az eljárás alá vont nem tartozik felelősséggel, s erre a dokumentum utolsó oldalának alján szereplő szöveg is felhívja a befektetők figyelmét. A kötvény hivatalos kibocsátási tájékoztatója és annak összefoglalója arról is említést tesz, hogy „nem garantálható, hogy a kapott minősítést a Kötvényosztályok megőrzik a Kötvények teljes élettartama alatt.” Köztudomású tény, hogy a minősítő intézmények által adott minősítés - mint általában bármiféle minősítés - idővel változhat, ezért a befektetőknek ezzel külön figyelemfelhívás nélkül tisztában kellett lenniük különösen azt figyelembe véve, hogy a CDO vásárlók köre a nagy összegű befektetésekkel rendelkező, tapasztaltabb privát banki ügyfélkörből kerültek ki. Emiatt a marketing anyag megállapításai annak készítése időpontjában helytállóak voltak, a minősítésben később bekövetkező változások lehetősége, pedig a befektetők részére ismert kellett, hogy legyen,
- a marketing anyag önmagában, a kibocsátási tájékoztatóval együtt pedig végképp nem értelmezhető úgy, hogy a kötvény tekintetében tőkevesztés ne fordulhatna elő, illetve hogy a KBC garanciát vállalt volna. A marketing anyagból egyértelműen kiderül, hogy a kötvényre vonatkozóan tőkevesztés bekövetkezhet, továbbá, hogy a KBC tőkevédelme mire vonatkozóan és hogyan értendő. A kötvények hivatalos kibocsátási tájékoztatója, s annak magyar nyelven is rendelkezésre álló Összefoglaló része több oldalon keresztül tárgyalja a tőkevesztés eshetőségeit. Mindezen felül a kötvény összes hivatalos dokumentuma egyértelműen szól arról, hogy a kötvények visszafizetése a mögöttes referencia portfólió teljesítményének függvénye, és ily módon a kibocsátón kívül (amely egy Ltd., azaz Kft.) semmilyen másik fél nem köteles a kötvény alapján fennálló fizetési kötelezettséget teljesíteni. Szintén a magyar nyelven is rendelkezésre álló összefoglalóban vastag betűvel szerepel az, hogy kötvények kizárólag a kibocsátó közvetlen kötelezettségét testesítik meg és azzal kapcsolatban egyetlen más szervezetet sem terhel semmilyen felelősség és a kötvényre senki nem nyújtott biztosítékok, vagy vállalt garanciát.

17. Az eljárás alá vont a futamidő vonatkozásában előadta,

- a Versenytanács összemosza a Tájékoztatók futamidővel és másodpiaccal kapcsolatos állításait,
- a Tájékoztatók sosem állították, hogy a futamidő 10 év, kifejezetten „várható” futamidőről tettek említést. A várható futamidő valószínűségét mind az üzleti ésszerűség (a KBC FP dupla kamatfizetési kötelezettsége), mind a piaci gyakorlat és a hasonló ügyletek jellege perspektívájából alátámasztotta, azonban ezt a Versenytanács figyelmen kívül hagyta,
- hasonló strukturált termékek esetén a futamidő mindig összetettebben van meghatározva, egyébként éppen olyan nem várt (és kivételes) esetekre tekintettel, amikor az alapul fekvő hitelezők érdekeinek védelme megkíván egy ún. jogi lejáratot is. A CDO kötvényekbe becsomagolt követelések lejárat ideje nem volt hosszabb 10 évnél, így a mögöttes adósságok feltételeinek megfelelő törlesztés esetén a CDO kötvény futamideje valóban 10 év. A jogi lejáratot csak abban az esetben kell figyelembe venni, ha sok mögöttes adósságot nem törlesztenek határidőben, s ezért hosszadalmas bírósági és végrehajtási eljárásokra lenne szükség. A Versenytanács ugyanakkor a hosszabb, jogi lejáratot indokoló esemény bekövetkezése nélkül még a várható futamidő lejártát megelőzően arra a megállapításra jut, hogy a 10 éves várható futamidő félrevezető. Ez nyilvánvalóan önkényes értelmezése a futamidőnek főleg annak tükrében, hogy az eljárás során ismertette azt a tényt, hogy a KBC által kibocsátott első CDO sorozatok a várható futamidő végén lejártak,
- a kötvényeket legalább egy-másfél éves befektetésnek ajánlotta, amely nem lehetett félrevezető, hiszen egyrészt egy ajánlás volt, amelyet a fogyasztók ennek megfelelően értelmezhettek, másrészt a Tájékoztatók kiadásának időpontjában és a CDO kötvények futamideje alatt a pénzügyi világválság bekövetkeztéig fennálló másodpiac alapján valós és tényszerű állítás volt,
- a marketing brosúrában az ügyfelek a kötvények futamidejével kapcsolatosan megfelelő tájékoztatást kaptak, amikor a brosúra úgy fogalmazott, hogy a CDO kötvények várható futamideje 10 év. A CDO kötvények mögöttes portfóliója direkt vállalati hiteleket, CDO-kat és ABS-eket (eszköz fedezeti értékpapírokat) tartalmaz. Az a körülmény, hogy a kötvényeknek van egy várható lejárat és egy jogi lejárat (35 év) főképpen az ABS portfóliónak tulajdonítható. A csőd (nem fizetés) alá került ABS-ekre történő fizetés ugyanis jóval hosszabb ideig tarthat, mint a várható lejárat. Mivel azonban a portfólió swap counterparty (KBCFP) a várható lejárat bekövetkezése után dupla kamatot köteles fizetni, így alapos okkal feltételezhető, hogy a kötvények tényleges lejárat valóban a 10 éves várható lejáratra fog esni. Aláhúzendő, hogy a KBC által korábban kibocsátott első CDO sorozatok a várható futamidő végén lejártak. Erre is figyelemmel a tájékoztató leírás összeállításakor az eljárás alá vont csak a CDO kötvények releváns tulajdonságait igyekezett összefoglalni. Az eljárás alá vont a rendkívül alacsony valószínűséggel bekövetkező jogi lejáratot az akkori körülmények ismeretében nem tartotta olyan lényeges információnak, mint amit szerepeltetnie kellene a Tájékoztató leírásban.

18. Az eljárás alá vont a másodpiac vonatkozásában előadta,

- minden józanul gondolkodó befektető számára nyilvánvaló kell legyen, hogy rendkívüli piaci körülmények olyan intézkedéseket tesznek szükségessé, amelyekre normál piaci körülmények között nem kerülne sor. Az egyoldalú módosítás lehetőségére egyébként a Tájékoztatók külön is felhívták a figyelmet,
- a jelen eljárásban ezen tájékoztatás alapján jogsértés megállapítására az eljárás alá vonttal szemben már csak azért sem kerülhet sor, mert annak gyakorlatilag semmilyen jelentősége nincsen jelenleg az ügyfelek szempontjából, hiszen ha létezne a kizárólagosan az aktuális minősítéseken alapuló másodlagos piac, a KBC akkor a

kötvények piaci árán, vagyis jóval névérték alatt vásárolná meg azokat, így egyetlen befektetőnek sem lenne érdeke, hogy éljen ezzel a lehetőséggel,

- a kötvényekre vonatkozóan készült marketing anyag valóban tartalmazza azt, hogy ezekre a kötvényre vonatkozóan a KBC likvid másodpiacot garantálja. Ez az állítás nyilvánvalóan csak normál piaci körülmények között értelmezhető, az USA-ból kiindult jelzálogpiaci válság következményeként kialakult jelenlegi piaci és gazdasági helyzet azonban nem tekinthető normálisnak. A jelzálogpiaci válság hatásaként a Moody's és a Fitch minősítő intézmények ezeket a kötvényeket először 2008 júniusában jelentősen leminősítették és emiatt a KBC Bank az általa korábban éveken át fenntartott másodpiacot az első leértékeléskor megszüntette. Hasonló kötelezettségekre és azok visszavonásának lehetőségére a Tájékoztató leírás összeállításának időpontjában hatályos Tpt. kifejezetten utalt. A Tpt. 122. §-ának (3) kezdése szerint rendkívüli körülmény bekövetkezte - így különösen a befektetési szolgáltató működését akadályozó üzemzavar és a rendkívüli tájékoztatásban közzétett tény miatt előálló, előre nem látott piaci helyzet - esetén a befektetési szolgáltató nyilvánosan közzétett ajánlatától elállhat. Az erre vonatkozó tájékoztatás pedig éppen amiatt is tartalmazta a paraméterek előzetes értesítés nélküli megváltoztathatóságának lehetőségét, mivel azokat az eljárás alá vonton kívülálló körülmények is befolyásolhatják. Az elállás okát az ügyféllel közölni kell. A másodpiac megszűnéséről szóló írásbeli tájékoztatást a kötvénytulajdonosok a vonatkozó 2008. június havi kimutatásban megkapták. Az átvételi elismervények dátumából egyértelműen látható, hogy a CD ROM átadására ugyan az adásvételt követően, de még olyan időpontokban került sor, amikor a kötvényekkel másodpiaci kereskedelemre lehetőség volt. Ezáltal amennyiben az ügyfélnek az átadott dokumentáció alapján eladási igénye támadt volna, annak az eljárás alá vont eleget tudott volna tenni.

19. Az eljárás alá vont ismertette a CDO befektetéssel rendelkező ügyfeleinek besorolásával, kompenzációjával kapcsolatos elképzeléseit, a peren kívüli egyezségi ajánlatokra kidolgozott konstrukciót, illetve kötelezettségvállalást terjesztett elő, kérve a Tpv. 75. §-ának alkalmazását.

20. Az eljárás alá vont előadta,

- az előzetes álláspont nem ismertette, hogy a Versenytanács a bírságot milyen alapösszeget kíván felhasználni, illetve az esetleges súlyosbító és enyhítő körülményeket, ezzel súlyosan megsértette a védelemhez való jogát is, hiszen nem tette lehetővé hogy az ügyben releváns adatokat mindkét fél ugyanolyan teljességben és mélységben megismerhesse,
- enyhítő körülményként veendő figyelembe, hogy
 - a CDO kötvények forgalmazása utáni időszakban pénzügyi világválság következett be, amely alapvetően befolyásolta a CDO kötvények sorsát, illetve a Tájékoztatóban foglalt feltételeket is,
 - minden tőle telhetőt megtett és megtesz annak érdekében, hogy CDO kötvény tulajdonos ügyfelekkel peren kívüli egyezséget kössön és ennek keretében a megegyezett áron visszavásárolja a CDO kötvényeket,
 - a Tájékoztatók mellett az ügyfelek a CDO kötvények adásvételét megelőzően vagy azzal együtt megkapták vagy megszerezhették a kötvényekre vonatkozó teljes körű információt,
 - az állítólagos jogsértés csak korlátozott számú fogyasztót ért el,
 - az eljárás során mindvégig együttműködő magatartást tanúsított,
 - a Tájékoztatók olyan Magyarországon új termékekre vonatkoztak, amelyekre vonatkozó tájékoztatásnak nem volt korábban hazai gyakorlata.

21. Az eljárás alá vont kérte

- elsődlegesen az eljárás megszüntetését hatáskör hiányában,
- másodlagosan az eljárás megszüntetését jogsértés hiányában,
- harmadlagosan jogsértés megállapítása esetén annak következményeinek mérséklését.

IV. Jogi háttér

22. A Tpvt. (2008. szeptember 1. előtti időszak vonatkozásában irányadó) 8. §-ának (1) bekezdése szerint tilos a gazdasági versenyben a fogyasztókat megtéveszteni. A Tpvt. alkalmazásában fogyasztó: a megrendelő, a vevő és a felhasználó. Ugyanezen cikk (2) bekezdésének a) pontja értelmében a fogyasztók megtévesztésének minősül, ha az áru ára, lényeges tulajdonsága - így különösen összetétele, használata, az egészségre és a környezetre gyakorolt hatása, valamint kezelése, továbbá az áru eredete, származási helye, beszerzési forrása vagy módja - tekintetében valótlan tény vagy valós tény megtévesztésre alkalmas módon állítanak, az árut megtévesztésre alkalmas árujelzővel látják el, vagy az áru lényeges tulajdonságairól bármilyen más, megtévesztésre alkalmas tájékoztatást adnak.

A Tpvt. 9. §-a szerint a használt kifejezéseknek a mindennapi életben, illetőleg a szakmában elfogadott általános jelentése az irányadó annak megállapításánál, hogy a tájékoztatás a fogyasztók megtévesztésére alkalmas-e.

A Tpvt. 77. §-a (1) bekezdésének d) pontja értelmében az eljáró versenytanács határozatában megállapíthatja a magatartás törvénybe ütközését.

Az eljáró versenytanács a Tpvt. 78. §-ának (1) bekezdése értelmében bírságot szabhat ki azzal szemben, aki a Tpvt., illetve az Fttv. rendelkezéseit megsérti. A bírság összege legfeljebb a vállalkozás, illetve annak - a határozatban azonosított - vállalkozáscsoportnak a jogsértést megállapító határozat meghozatalát megelőző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet, amelynek a bírsággal sújtott vállalkozás a tagja. A (3) bekezdés rögzíti, hogy a bírság összegét az eset összes körülményeire - így különösen a jogsérelem súlyára, a jogsértő állapot időtartamára, a jogsértéssel elért előnyre, a jogsértő felek piaci helyzetére, a magatartás felróhatóságára, az eljárást segítő együttműködő magatartására, a törvénybe ütköző magatartás ismételt tanúsítására - tekintettel kell meghatározni. A jogsérelem súlyát különösen a gazdasági verseny veszélyeztetettségének foka, a fogyasztók, üzletfelek érdekei sérelmének köre, kiterjedtsége alapozhatja meg.

V. A Versenytanács döntése

23. A jelen eljárásban vizsgált magatartást az eljárás alá vont 2005-ben, 2006-ban és 2007-ben tanúsította, ennek megfelelően a magatartás megítélése során nem alkalmazható Fttv., amely a 2008. szeptember 1-jén lépett hatályba. A Versenytanácsnak abban kellett állást foglalnia a vizsgálat által behatárolt körben, hogy az eljárás alá vont a magatartás tanúsításakor tiszteletben tartotta-e az akkor hatályos jogszabályi rendelkezéseket, a Tpvt. előírásait.

A Versenytanács nem osztotta az eljárás alá vont azon előadását, hogy a 2008. szeptember 1-jét megelőzően hatályban lévő Tpvt. rendelkezések alkalmazására a Gazdasági

Versenyhivatalnak a jelenleg hatályos Tpvt. és az Fttv. eljárási szabályai alapján nincs hatásköre. Az eljárás alá vont tévesen helyezkedett arra az álláspontra, hogy a Tpvt. korábbi III. fejezete megsemmisítésre került. Egy új jogi szabályozás lépett hatályba a 2008. szeptember 1-je után elkövetett magatartásokra, azonban nincs olyan jogszabályi rendelkezés, s nyilvánvalóan a jogalkotó szándéka sem irányult arra, hogy a 2008. szeptember 1. előtti magatartások elbírálására nincs lehetőség az ezen magatartások tanúsításának időpontjában hatályos korábbi jogszabály alapján. Az általános jogelveknek megfelelően a vállalkozások magatartásának elbírálása során a magatartás tanúsításának időpontja szerinti anyagi jogszabályok (a jelen esetben a Tpvt. III. fejezetének rendelkezései) szerint kell eljárni, amelyeknek elbírálására a Tpvt. 45. §-a biztosítja a Gazdasági Versenyhivatal hatáskörét.

Figyelemmel eljárás alá vont előadására (amely szerint a jelen eljárásban a Gazdasági Versenyhivatalnak kizárólag abban az esetben lenne hatásköre, ha azt az Fttv. 10-11. §-okban meghatározott feltételek megalapoznák) a Versenytanács megjegyzi, ha a vizsgált magatartás tanúsítására 2008. szeptember 1-jét követően került volna sor, a Gazdasági Versenyhivatal hatásköre az Fttv. 10-11. §-a alapján megállapítást nyerne.

24. A Versenytanács nem osztotta az eljárás alá vont azon védekezését sem, hogy a jelen esetben nem teljesül a Tpvt. 70. §-ának (1) bekezdése szerinti közérdek. Az eljárás nem egy egyedi fogyasztói panaszra vonatkozik, hanem az eljárás alá vont általános üzleti magatartását teszi vizsgálat tárgyává (amely magatartással érintett kötvények igen magas értékére, illetve az eljárás alá vont bevételére vonatkozó adatokat a Vj-58-003/2009. számú irat tartalmazza).

25. A PSZÁF 2009. április 1-jei keltezésű, III/PJ-B-27/2009. számú határozatában az eljárás alá vontat azonnali hatállyal felszólította és egyidejűleg figyelmeztette, hogy a jövőben maradéktalanul tartsa be a vonatkozó jogszabályok, különös tekintettel az ügyfélértékelésre vonatkozó jogszabályi rendelkezések előírásait, s a vonatkozó jogszabályok megsértése miatt 10 millió forint felügyeleti bírság megfizetését írta elő. A PSZÁF határozatában a Tpt. 115. §-a (1) és (9) bekezdésének, illetve 54. §-a (1) bekezdésének (azaz nem valamely más jogszabály, így különösen az Fttv.) megsértését állapította meg. Az eljárás alá vont a PSZÁF határozatának bíróság általi felülvizsgálatát kezdeményezte. A Versenytanács az előtte ismert, aktában elfekvő iratokból indult ki, s nem ismert előtte olyan PSZÁF részéről tett nyilatkozat, amelyre az eljárás alá vont bármiféle bizonyíték becsatolása nélkül hivatkozott.

A következőzetes bírói gyakorlat (lásd pl. a Legfelsőbb Bíróság Vj-3/2000. számú ügyben hozott Kf.II. 39.312/2001/4. számú döntését) a Gazdasági Versenyhivatal feladata egy magatartás versenyjogi megítélése. Más hatóság nem vizsgálja, hogy a vállalkozás fogyasztói tájékoztatása megfelel-e a versenyjogi követelményeknek vagy sem (vö. pl. a Fővárosi Bíróság Vj-8/1996. számú ügyben hozott 2.K. 31.464/1996/4. számú ítéletével).

Egy magatartás Tpvt.-nek való megfelelése szempontjából nincs annak jelentősége, hogy ezen magatartást a PSZÁF miként ítélte meg, azt jogszerűnek vagy jogszerűtlennek minősítette-e. Amint azt a Fővárosi Bíróság (a Fővárosi Ítéletábla 2.Kf. 27.121/2007/8. számú ítéletével helybenhagyott) 11.K. 31.309/2006/9. számú ítéletében (Vj-111/2005.) kiemelte, a Gazdasági Versenyhivatal versenyjogi vizsgálódása eltér a PSZÁF jogszerűségi vizsgálatától.

Figyelemmel a fentiekre a Versenytanács szerint – tekintettel a hatáskör kapcsán az előzőekben kifejtettekre is - megalapozatlan az eljárás alá vont azon védekezése, amely szerint a PSZÁF már gyakorolta az Fttv. szerinti hatáskört, a jelen eljárásban vizsgált magatartással kapcsolatban.

26. A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság Vj-56/2006. számú ügyben hozott, Kfv.IV. 37.380/2008/7. számú ítéletében foglaltak alapján aláhúzható, hogy

- a Tptv. rendelkezései azt a kötelezettséget róják a vállalkozásokra, hogy pénzügyi szolgáltatásaik ismertetése során pontos, egyértelmű tájékoztatást adva hassanak közre a fogyasztói szándék kialakításában,
- a reklámoknak (marketing anyagoknak) önmagukban – minden további információ megismerése nélkül - kell hitelesnek, igaznak és pontosnak kell lenniük. Ez nem teljes körű tájékoztatást jelent, de azt mindenképpen, hogy ne tartalmazzon valótlan, megtévesztő, hiányos információt,
- a fogyasztók megtévesztése bármilyen, a megtévesztésre objektíve alkalmas, a tájékoztatás részét képező magatartással (reklám, marketing anyagok) megvalósul,
- a Tptv. III. fejezetében szereplő kategorikus negatív normákból egyértelműen levezethető az objektív felelősségi mérce,
- a Tptv. III. fejezetébe ütköző jogsértés már a jogsértő tájékoztatás közreadásával megvalósul. A jogsértés megállapíthatósága szempontjából irreleváns, hogy a vállalkozás a jogsértő tájékoztatások mellett nem jogsértő tájékoztatásokat is közread,
- a tájékoztatás akkor is jogsértőnek minősül, ha utóbb mód van a teljes körű valós információk megismerésére. A reklámtevékenység (marketingtevékenység) vizsgálatakor a versenyjogi felelősség alóli mentesülésre nem alkalmas az a hivatkozás, hogy a fogyasztó a bankfiókban részletes tájékoztatást kaphat, ezzel ugyanis a fogyasztókat terhelné a reklám valóság tartalmának ellenőrzése. Egy ilyen vállalkozói érvelés nem is körültekintően eljáró, hanem kifejezetten „gyanakvó” fogyasztót feltételez, aki a reklám (egyébként ténylegesen hiányos) szövegét és az abban közölteket „gyanusnak” találva további utánjárásba kezd a kínált szolgáltatás tekintetében,
- a jogsértés súlyossága körébe tartozó kérdés, hogy a fogyasztónak utóbb módjában áll az akció részletes feltételeiről tájékozódni, azonban e körülmény önmagában nem mentesít a versenyjogi felelősség megállapíthatósága alól.

27. A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság Vj-111/2005. számú ügyben hozott, Kfv.II. 39.073/2008/8. számú ítéletében rögzítette,

- a Gazdasági Versenyhivatalnak a versenyjogi jogsértés vizsgálatakor nem a teljes ügyintézési, döntési folyamatot kell vizsgálnia, hanem a Tptv. rendelkezései értelmében annak azt az önállóan vizsgálható szakaszát, mozzanatát, amellyel szolgáltatás reklámozása történik. Nem megalapozott az a védekezés, hogy a Tptv. 8. (1) és (2) bekezdése megsértése csak a tájékoztatási folyamat egészére vonatkozóan vizsgálható,
- a fogyasztók megtévesztése, tisztességtelen befolyásolása megvalósulhat olyan reklámmal is, amely az áru lényeges tulajdonságáról megtévesztésre alkalmas tájékoztatást ad vagy valamilyen lényeges körülményt elhallgat.

28. A Fővárosi Ítéltáblának az eljárással alá vonttal szemben Vj-33/2005. számú eljárásban hozott határozat felülvizsgálata során meghozott 2.Kf. 27.048/2007/3. számú ítélete, amely szerint

- a fogyasztóknak adott nem megfelelő, hiányos és félreérthető tájékoztatás együttesen értékelhető versenyjogsértőnek. A valós tényeket tartalmazó és előnyös tulajdonságot kiemelő tájékoztatás is lehet félrevezető, ha elhallgat olyan adatot, amely a közölt lehetőségek értelmezéséhez elengedhetetlenül szükséges,
- a reklám tartalmáért önállóan felelős eljárás alá vontat nem mentesíti a jogsértés alól az a körülmény, hogy az ágazati szabályozás követelményei nem esnek egybe a versenyjogi megítéléssel, továbbá, hogy az eljárás alá vont által hivatkozott piackutatási adatok szerint a fogyasztók a pénzügyi döntések meghozatalát

megelőzően általánosságban körültekintőbben járnak el a magasabb érdekeltségű banki szolgáltatások során,

- az átlagos racionálisan és körültekintően eljáró fogyasztóval szemben a magasabb érdekeltségű szolgáltatások tekintetében elvárható magasabb mérce az ilyen szolgáltatásokat (pénzügyi szolgáltatásokat) nyújtó vállalkozásokkal szemben is követelmény. Nem mentesülhet a magasabb mérce követelményeit megsértő vállalkozás a felelősség alól arra alapítottnak, hogy a fogyasztóval szemben is magasabb mérce szerinti körültekintés várható el,
- ha a fogyasztó a reklámok jellegét tekintve nem ismeri (nem ismerheti) fel a termék vagy szolgáltatás lényeges tulajdonságait, az a döntésének tisztességtelen befolyásolására alkalmasságot megvalósítja,
- a reklámoknak önmagukban (minden további információ megismerése nélkül) kell hitelesnek, igaznak és pontosnak lenniük,
- nem tekinthető figyelemfelhívó reklámnak az, ahol objektív, számszaki adatokat közölve tájékoztatják a termékről (szolgáltatásokról) a fogyasztót.

29. A következőket, jelen esetben is irányadó joggyakorlat köréből a Versenytanács szükségesnek tartja még kiemelni az alábbiakat [figyelemmel pl. a Fővárosi Ítéltábla 2.Kf. 27.048/2007/3. számú (Vj-33/2005.), 2.Kf. 27.121/2007/8. számú (Vj-111/2005.), 2.Kf. 27.496/2007/9. számú (Vj-56/2006.), 2.Kf. 27.060/2008/8. számú (Vj-50/2007.), 2.Kf. 27.350/2008/8. számú (Vj-30/2007.) ítéletére]:

- a sérelem a megtévesztésre alkalmas információk közreadásával megvalósul. Így ha a fogyasztóban a megvételre kínált termékkel, annak lényeges tulajdonságaival kapcsolatban téves képzet alakul vagy alakulhat ki, a jogsértés megállapítható. Ehhez nincs szükség arra, hogy a megtévesztettségéből eredően a fogyasztó ténylegesen szerződést kössön.
- töretlen a bírói gyakorlat abban a kérdésben, hogy a pénzügyi szolgáltatások esetében kiemelkedően fontos a fogyasztók pontos, megfelelő tájékoztatása. Annál is inkább, mert - éppen a termék sajátosságai következtében - az értékesítési folyamatban a felek közötti bizalomnak is meghatározó szerepe van. A fogyasztók ismereteinek a banki szolgáltatások területén lévő hiányosságai, valamint a pénzügyi szervezetek szakmai hozzáértése iránti kényszerű bizalom igen hangsúlyossá teszi a fogyasztókat tájékoztató vállalkozások versenyjogi felelősségét. Miután a szolgáltatás - jellegéből fakadóan - a fogyasztói oldalt kiszolgáltatóvá teszi, alappal várható el a vállalkozásoktól a teljes, alapos, korrekt, megbízható tájékoztatás. Csak így kerülhet a fogyasztó olyan helyzetbe, hogy megalapozottan hozzon döntést az adott banki szolgáltatás esetleges igénybevételéről. A megalapozott fogyasztói döntés meghozatalának pedig kiemelkedő jelentősége van, hiszen e pénzügyi szolgáltatások érzékeny pontot érintenek: gyakran jelentős értékű (több millió forint értékű) szolgáltatásról van szó, amely a felek között általában hosszabb időtartamra - akár több évtizedre - szóló jogviszonyt hoz létre. Így még hangsúlyozottabban kell jelentkeznie a vállalkozás azon kötelezettségének, hogy szolgáltatásairól teljes körű, valós és pontos információkat bocsásson a fogyasztók rendelkezésére,
- a reklámot megjelentető vállalkozásnak elől kell járnia a fogyasztók pontos, valóságnak megfelelő, tisztességes tájékoztatásában. Kétségtelen, hogy a fogyasztótól is elvárható, hogy döntése során haszon-maximalizálásra törekedjék, és ennek érdekében ésszerű mértékű információkeresést folytasson. Ugyanakkor ez nem jelentheti a tájékozódás kötelezettségének parttalan áthárítását - az adott döntési folyamatban hangzatos szlogenek által tisztességtelenül befolyásolt - fogyasztóra.

30. Figyelemmel a fentiekre a Versenytanács szerint az eljárás alá vont védekezésének több (pl. a fogyasztók utólagos tájékoztatására vonatkozó) pontja nyilvánvalóan alaptalan.

31. A Tpvt. 8. §-a jelen eljárásban irányadó (1) bekezdésének második mondata értelmében a Tpvt. alkalmazásában fogyasztó a megrendelő, a vevő és a felhasználó.

A jelen esetben az eljárás alá vont vállalkozások, illetőleg a privát banki ügyfélkörhöz tartozó természetes személy fogyasztók irányában fejtette ki vizsgált magatartását.

32. A Versenytanács a vállalkozások mint érintett fogyasztók vonatkozásában kiemeli, hogy ezen fogyasztói kör esetében sem állítható, hogy a vállalkozások szükségszerűen kellő, mindenre kiterjedő szakmai ismeretekkel, s ellenőrzési lehetőséggel bírnak a CDO kötvényekkel kapcsolatos állítások megítéléséhez. Önmagában a vállalkozói ügyfélkörhöz történő tartozás nem jelenti azt, hogy a fogyasztó rendelkezik a CDO kötvényekkel kapcsolatos tájékoztatás megítéléséhez szükséges különleges szakmai ismertetekkel.

33. A mindenre kiterjedő különleges szakmai ismeret megléte nem valószínűsíthető az érintett természetes személy fogyasztók esetében sem.

34. Az ésszerűen tájékozottan, az adott helyzetben általában elvárható figyelmességgel és körültekintéssel eljáró fogyasztó vonatkozásában a Versenytanács egyetértőleg felhívja a Fővárosi Bíróság 2.K. 33.639/2007/9. számú, a Fővárosi Ítéletábrla 2.Kf. 27.350/2008/8. számú ítéletével helybenhagyott ítéletét (Vj-30/2007.), amely szerint a reklámok valóságtartalmában fenntartás nélkül megbízó fogyasztó racionális fogyasztónak minősül. Az a fogyasztó is ésszerűen jár el, aki nem kételkedik a reklámok által nyújtott tájékoztatásban, nem kételkedik a reklámozó szavahihetőségében, hanem a reklámokat egy ésszerűen költséghatékony tájékozódási folyamatban az üzleti tisztesség követelményének érvényesülésében bízva kezeli. Az ésszerűen eljáró fogyasztótól nem azt kell elvárni, hogy ellenőrizze a reklámokban szereplő információ helytállóságát. A reklám egyik funkciója éppen az, hogy a vállalkozás és a fogyasztó között meglévő információs aszimmetria feloldására költséghatékony megoldásokat keres, s ezek között - számára költségmegtakarítást eredményezően – a fogyasztó valóságosnak, pontosnak fogadja el a vállalkozás nyújtotta tájékoztatást, történjék az bármilyen formában.

A jelen esetben nem mellőzhető az a körülmény sem, hogy a külön díjazás ellenében igénybe vett privát banki szolgáltatást igénybe vevő fogyasztó és az eljárás alá vont között egy fokozott, személyes kapcsolaton alapuló bizalom alakult ki, amelynek következtében a fogyasztói oldalon esetlegesen felmerülő tájékozódási igény kevésbé mutatkozik szükségesnek.

35. Figyelemmel a fentiekre a Versenytanács nem tartotta alaposnak az eljárás alá vont azon védekezését, amely a fogyasztókra hátrította volna az eljárás alá vont megtévesztésre alkalmas magatartásáért fennálló felelősséget arra való hivatkozással, hogy a fogyasztóknak kellett volna kellő gondosságot tanúsítani. A fogyasztókkal szemben megfogalmazható elvárhatósági mércét természetesen befolyásolja az általuk eszközölt befektetések nagysága, s ebből adódóan a fogyasztói kör nem minősíthető átlagosnak, mindazonáltal ez nem változtat azon a körülményen, hogy az eljárás alá vontnak eleget kellett volna tennie a fentiekben részletezett elvárásoknak, s őt terheli a felelősség a Tpvt.-be ütköző magatartásért. Amint azt a Versenytanács már a Fővárosi Ítéletábrlának az eljárással alá vonttal szemben Vj-33/2005. számú eljárásban hozott határozat felülvizsgálata során meghozott 2.Kf. 27.048/2007/3. számú ítélete kapcsán kiemelte, a magasabb érdekeltségű szolgáltatások tekintetében elvárható magasabb mérce az ilyen szolgáltatásokat (pénzügyi szolgáltatásokat) nyújtó vállalkozásokkal szemben is követelmény, s nem mentesülhet a magasabb mérce követelményeit megsértő vállalkozás a felelősség alól arra alapítottan, hogy a fogyasztóval szemben is magasabb mérce szerinti körültekintés várható el.

36. A jelen eljárásban a Versenytanács a Baker Street, a Sydney Street, a Pembroke Square, az Oxford Street, a Dorset Street, a Hannover Street és a Regent Street kötvények magyar nyelvű, igen nagyfokú azonosságot mutató Tájékoztatóinak Tpv. szerinti értékelését végezte el. Az Aldersgate és a Chiswell Street kötvény esetében ilyen Tájékoztató nem ismert.

37. A Versenytanács megjegyzi, megalapozatlannak ítélte az eljárás alá vont azon előadását, hogy a Tájékoztatók használati és kezelési útmutatónak tekintendők. Az eljárás alá vont hatáskörrel kapcsolatos fejtegetéseihez kapcsolódóan az Fttv. körében kifejtett álláspontnak ellentmondóan az eljárás során maga eljárás alá vont is marketing anyagoknak minősítette a Tájékoztatókat.

38. Ugyancsak megalapozatlan volt az eljárás alá vontnak az a kifogása, hogy a Versenytanács nemcsak a CDO kötvények Tájékoztatóit, hanem az eljárás alá vont közleményeinek és más anyagainak értékelését is elvégzi. A Versenytanács kizárólag a Tájékoztatók értékelését végezte el, azzal, hogy az ehhez szükséges tényállás feltáráshoz megkerülhetetlen volt az eljárás alá vont más, a Tájékoztatók jogszerűtlenségét alátámasztó anyagainak a megismerése és ismertetése is.

39. A Versenytanács előjáróban szükségesnek tartja aláhúzni,

- ha egy vállalkozás egy bonyolult terméket kínál a fogyasztók számára, akkor számolnia kell azzal, hogy a termékről adott tájékoztatásnak is ehhez igazodóan bonyolultnak kell lennie, s így a tájékoztatások tartalmát a vállalkozásnak kellő odafigyeléssel, a szakmai gondosság követelményei szerint kell meghatározni,
- a vizsgált Tájékoztatók mint marketing anyagok esetében a terjedelem korlátozott volta ténylegesen nem merülhetett fel, e vonatkozásban sem volt akadálya annak, hogy az eljárás alá vont a kínált termék bármely lényeges tulajdonságáról igaz és pontos tájékoztatást adjon.

***A CBO kötvény mint egyszerű vállalati kötvény,
a kötvény mögötti portfólió***

40. A Baker Street, a Sydney Street, a Pembroke Square, az Oxford Street, a Dorset Street, a Hannover Street és a Regent Street kötvény esetében alkalmazott, s a jelen eljárásban a Tpv. alapján értékelt marketing anyagok, a Tájékoztatók arról informálták a fogyasztókat, hogy a kötvény egy egyszerű vállalati kötvény, amelynek megvásárlásával a fogyasztó több száz vállalat hitelkockázatát vállalja fel.

A Tájékoztatók másik fontos üzenete volt, hogy a KBC csoport aktív vállalatfigyelést folytat, amely révén időben észreveszik a bajt és lecserelik a gondban lévő vállalatok hiteleit, amely biztosítja a kötvényesek védelmét, azzal, hogy természetesen a múltbeli események nem jelentenek semmiféle garanciát a jövő szempontjából, ugyanakkor a tájékoztatók azt is kiemelték, hogy a csőd elkerülése a KBC-nek is elsődleges érdeke. A Tájékoztatók alapján a fogyasztó alappal juthatott arra a következtetésre, hogy a kötvények védelmét (is) szolgáló aktív vállalatfigyelés intézménye értelem szerűen az adott kibocsátások mögöttes portfóliójának vállalati kitettségeit érinti.

A Tájékoztatók kitértek arra is, hogy az adott kötvények mögötti pénzáramlás hány százaléka áll

- közvetlen vállalati hitelekkel, illetve közvetett hitelalapú származtatott termékekkel (kötvényenként változóan 80-90%), valamint

- (tipikusan ingatlanfedezetű, illetve a Baker Street kötvény esetében tipikusan hitelkártya-követelésekből, lízingből stb. álló) eszközfedezetű követelésekből (kötvényenként változóan 10-20%),

amelyeket egy portfolióba csomagol össze a kibocsátó és alakítja azt kötvényekké.

41. A Tájékoztatók alkalmasak volt arra, hogy téves képzetet keltsen a fogyasztókban

- az adott kötvény (vállalati kötvény) jellegével kapcsolatban, ezzel összefüggésben
- az adott kötvény mögötti portfolió tényleges tartalmáról és ezáltal a kötvény megvásárlásával vállalt kockázatokról is.

42. A Tájékoztatók alkalmasak voltak a fogyasztók megtévesztésére a portfolió tartalmát, jellegét illetően.

Nem felelt meg a valóságnak a Tájékoztatók azon üzenete, hogy az adott kötvény egy egyszerű vállalati kötvény, amely mögött kizárólag több vállalat hitelei állnak, s az egyes vállalatokkal kapcsolatos hitelkockázat a KBC aktív vállalatfigyelése révén kezelhetővé válik. A vállalati kötvény jelleget többszörösen, igen nagy terjedelemben és több aspektusból is hangsúlyozó tájékoztatók ugyan (az alábbiakban kifejtettek szerint: más vonatkozásában is megtévesztésre alkalmas módon) kitértek a kötvények mögötti pénzáramlásra, azonban ezt nem oly módon tették, hogy a fogyasztó előtt ténylegesen ismert legyen, milyen, ténylegesen nemcsak vállalati hitelekkel kapcsolatos eszközöket magában foglaló portfolió áll a kötvény mögött, s ennek megfelelően milyen jellegű kockázatokkal kell számolnia. Az eljárás alá vont 2008. június 4-i, internetes honlapján közzétett tájékoztatójából (Vj-58-011/2009.) megállapíthatóan valamennyi kibocsátás olyan mögöttes portfolióval rendelkezik, amely nemcsak vállalati kitétséget tartalmaz, hanem például amerikai lakossági jelzálogfedezetű értékpapírokat és közelebről meg nem nevezett „más eszközök” is – miközben a vállalati jellegre hangsúlyt helyező Tájékoztatók alapján a fogyasztók nem kaptak reális képet a mögöttes portfolió tartalmáról, s így az azzal kapcsolatos befektetői kockázatról.

43. A Tájékoztatók azt sem közölték a fogyasztókkal, hogy a Tájékoztatókban rögzített portfolió összetételében, az abban lévő eszközök arányában változás következhet be.

A KBC Financial Products CDO Hírek című iratokból (Vj-58-011/2009.) ismertek a tranzakcióknak a 2008. június 30-i CDO Hírek című kiadványban közölt adatai, illetve az aktív ügyletek összefoglalása a 2008. júniusi és a 2008. decemberi, illetve a 2009. márciusi állapot szerint, amelyekből megállapíthatóan több esetben, valamennyi érintett kötvényre (lásd a 36. pontot) kiterjedően eltérés volt a Tájékoztatókban közölt arányokhoz képest. A Tájékoztatókban legfeljebb valamilyen tervezett, célul kitűzött arányról lehetett volna szó, azonban ezen körülményt az eljárás alá vont figyelmen kívül hagyta, amely azt eredményezte, hogy a fogyasztók megtévesztésre alkalmas tájékoztatást kaptak az egyes kötvények mögötti portfolió tartalmát, annak változatlanóságát illetően.

44. Kiemelendő továbbá a Baker Street kötvények esetében, hogy

- a Versenytanács előtt ismert két Tájékoztató nem azonos tartalommal adott tájékoztatást a portfolió tartalmáról, mivel
 - a 2006. február 17-i dátumú Tájékoztató szerint „a kötvény mögötti pénzáramlás 85%-ban közvetlen vállalati hiteleket, illetve közvetett hitelalapú származtatott terméket, 15%-ban pedig eszközfedezetű követeléseket (*tipikusan hitelkártya-követelések, lízing stb.*) tartalmaz” (Vj-58-012/2009.),
 - a közelebről nem ismert időpontban alkalmazott másik Tájékoztató szerint „a kötvény mögötti pénzáramlás 85%-ban közvetlen vállalati hiteleket, illetve közvetett hitelalapú származtatott terméket, 15%-ban pedig eszközfedezetű követeléseket (*tipikusan ingatlanfedezetű*) tartalmaz” (Vj-58-012/2009.),

- a két Tájékoztató nem tartalmaz arra vonatkozó közlést, hogy a portfolióban lévő eszközök közötti arány változhat,
- az eljárás alá vont internetes honlapján 2009. június 29-én közzétett közleményből (Vj-58-011/2009.) megállapíthatóan egyik Tájékoztató sem adott a valóságnak megfelelő tájékoztatást a portfolió tartalmáról, hiszen a közlemény szerint „a Baker Street egy menedzselt szintetikus CDO, amelynek 2,8 milliárd eurós referenciaportfoliója elsődlegesen befektetési minősítésű vállalati kötvényeket tartalmaz közvetlen befektetés útján (50,0%), közvetett (szintetikus) befektetés útján (30,0%) – 10 hitelesemény csereügylet (credit default swap – CDS) alkalmazásával létrehozott portfolión keresztül, és ezen felül 20,0%-nyi különféle eszközfedezetű értékpapír található benne.” A közleményben ismertetett portfolió tartalma eltér a Tájékoztatókban szereplő arányoktól, míg a Tájékoztatók szerint a portfolióban 15% eszközfedezetű követelés szerepel, addig a 2009. június 29-én közzétett közlemény közli, hogy a portfolióban 20,0%-nyi különféle eszközfedezetű értékpapír található.

45. A Versenytanács észlelte, hogy a belső használatra szolgáló (angol vagy magyar nyelvű) ún. Pitch Book-ok a Baker Street, a Pembroke Square, az Oxford Street, a Dorset Street és a Hannover Street esetében kifejezetten tervezett referenciaportfolióról beszéltek. Ellenkező bizonyíték hiányában a Versenytanács elfogadta az eljárás alá vont azon előadását, hogy mivel a kibocsátó nem az eljárás alá vont volt, mire hozzá kerültek a kötvények, addigra a kibocsátási tájékoztatók (amelyek a kibocsátás előtt készülnek - ezért a várható minősítés) már rég elkészültek, s így az eljárás alá vont a Tájékoztató leírásokban már valóban tényekről és nem várható minősítésekről beszélhetett.

Kiemeli ugyanakkor a Versenytanács, mindez nem változtat azon, hogy az eljárás alá vont által alkalmazott Tájékoztatók alkalmasak voltak a fogyasztók megtévesztésére a portfolió tartalmát, jellegét illetően, illetve nem közölték, hogy a kötvények mögött álló portfolióban lévő eszközök összetétele, aránya módosulhat.

A magyar államkötvénynél biztonságosabb befektetés

46. Az államkötvény mint az állampapír egyik fajtája az állam által kibocsátott hitelviszonyt megtestesítő értékpapír. A jellemzően elhanyagolható kockázatúnak tekintett állampapírok esetén a tőke visszatérítésére és a kamatfizetésekre az állam garanciát vállal.

Amint az az eljárás alá vont internetes honlapján is szerepel, az állampapír a legbiztonságosabb befektetési forma, mivel visszafizetése államilag garantált, abszolút biztonságot kínál.

47. A vizsgált Tájékoztatók kategorikus állítással a magyar államkötvénynél is biztonságosabb befektetésnek minősítették az adott CDO kötvényeket.

Ez az állítás a Tájékoztatók alkalmazásának időtartama alatt sem volt megalapozott, s ezáltal alkalmas volt a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolására:

- a Tájékoztatók tartalma elfedi, hogy az államkötvény a mögötte álló állami garancia révén mindenképpen más kockázatot jelent, mint a CDO kötvények, s ezáltal a Tájékoztatók nem adtak reális képet a CDO kötvényekről, a kötvények biztonságát illetően a ténylegesesnél kedvezőbb képet sugalltak a fogyasztók számára. Amint arra a PSZÁF III/PJ-B-27/2009. számú határozata is rámutat, a sovereign kockázat azonos (ugyanazon szám és betű, pl. A1) kockázati kategóriába sorolás esetén sem azonos a kereskedelmi kibocsátó kockázatával, a két csoportot a minősítő intézetek maguk által meghatározott, de egymástól eltérő módszertan alapján értékelik és sorolják be az ugyanolyan elnevezésű kategóriákba,

- a Tájékoztatók figyelmen kívül hagyták azt a körülményt, hogy az állampapír visszafizetése államilag garantált, s ennek köszönhetően hagyományosan a legbiztonságosabb befektetési formának minősül. A CDO kötvények esetében ilyen garantált visszafizetés nem létezett (mint ahogy még garantált másodpiac sem létezett),
- a befektetés biztonságosságát illetően a téves képzet megerősítésére voltak alkalmasak a Baker Street, a Sydney Street, a Pembroke Square, az Oxford Street és a Dorset Street kötvények esetében alkalmazott Tájékoztatók azon közlései is, amely szerint
 - „a kibocsátott kötvények egyik legfontosabb tulajdonsága, hogy mindegyiknek európai államokkal megegyező a kockázati besorolása, némelyik pedig az EU erősebb gazdaságainak vagy az USA-nak megfelelő minősítést kapott. (Fitch: AA+, AAA). Az értékelést független hitelminősítő intézetek (Fitch, Moody's) végzik rendszeres időközönként. Bár a CDO mögött túlnyomórészt vállalati hitelek állnak, fent látható, hogy tulajdonképpen (a hitelminősítők értékelése alapján) állampapírokkal megegyező besorolással fizet azoknál jelentősen magasabb kamatot”,
 - az adott „struktúra lehetővé teszi, hogy az egyes kötvényosztályok többnyire európai uniós államok hiteleinek megfelelő kockázati besorolást érjenek el”, amellyel összefüggésben egy táblázat is szerepeltetésre került,
 mivel a Tájékoztatók mellőzték annak figyelembe vételét, hogy az államkötvény a mögötte álló állami garancia révén mindenképpen más kockázatot jelent, mint a CDO kötvények,
- ez utóbbiakra figyelemmel a Hannover Street és a Regent Street kötvény esetében alkalmazott Tájékoztatók is alkalmasak voltak a befektetés biztonságosságát illetően a téves képzet megerősítésére azáltal, hogy egyebek között arról adtak tájékoztatást, az egyes kötvényosztályok többnyire európai uniós államok hiteleinek megfelelő kockázati besorolást érnek el.

48. Nem voltak megalapozottak az eljárás alá vontnak az e körben tett előadásai, így az is, hogy a gazdasági válság hazai jelenléte bebizonyította, állításai valóságon alapulnak, mivel a magyar államkötvények piaca hosszú időre befagyott, értékük csökkent, a magyar szuverén adósság minősítése romlott. Az elmúlt hónapok eseményei egyértelműen mutatják, nem felelt meg a valóságnak az az állítás, hogy az eljárás alá vont által értékesített CDO kötvények nem biztonságosabbak a magyar államkötvénynél, s ezen állítás valótlanúsága már az állítás megtételekor is fennállt.

49. Kiemelendő, a Tájékoztatók azt az üzenetet közvetítették a fogyasztók felé, hogy az eljárás alá vont által értékesített CDO kötvény biztonságosabb befektetés, mint a magyar államkötvény. Ennek megfelelően irreleváns az eljárás alá vont azon előadása, hogy a CDO kötvények kötvényosztályainak minősítése azonos volt a magyar államkötvényekével, mivel az állítás nem a minősítés azonosságára, hanem a befektetés biztonságosabb voltára szólnak fogalmazódott meg – miközben (amint azt a Versenytanács az előzőekben már kiemelte) maga az eljárás alá vont is akként nyilatkozik meg internetes honlapján, hogy az állampapír a *legbiztonságosabb* befektetési forma, mivel visszafizetése államilag garantált, abszolút biztonságot kínál.

A futamidő

50. A Baker Street, a Sydney Street, a Pembridge Square, az Oxford Street, a Dorset Street és a Regent Street és a Hannover kötvény esetében alkalmazott Tájékoztatók azt közölték a fogyasztókkal, hogy a kötvények várható futamideje 10 év, azonban a fogyasztó számára nem feltétlenül jelent még ilyen hosszú távú elkötelezettséget sem, a papírokra ugyanis likvid másodpiacot garantált. A Tájékoztatók szerint a kötvények rövidebb távú befektetésnek is alkalmasak, de mindemellett az eljárás alá vont legalább egy-másfél éves periódusra ajánlja.

51. A fogyasztók által megkötött kötvény adásvételi szerződések a lejáratot több mint 30 évben határozták meg. Az eljárás alá vont a Gazdasági Versenyhivatal megkeresésére adott válaszában részletesen kitért a kötvény várható lejáratára és jogi lejáratára közötti különbség okára, azonban a Tájékoztatók erre vonatkozó információt nem tartalmaztak, hanem a futamidő várható hosszát 10 évben határozták meg. Ezáltal a Tájékoztatók futamidővel kapcsolatos tájékoztatása alkalmas volt a fogyasztók megtévesztésére.

Megjegyzendő, önmagában az a tény is a terjedelmi korláttal nem bíró Tájékoztatók futamidővel kapcsolatos közléseinek problematikus voltára mutat rá, hogy az eljárás alá vontnak az eljárás során hosszadalmas magyarázatot kellett ahhoz fűznie.

52. A Versenytanács nem tartja megalapozottnak az eljárás alá vont azon előadását, amely szerint összemosásra kerülne a Tájékoztatók futamidővel és másodpiaccal kapcsolatos állításai. A Versenytanács szerint a fogyasztói döntéshozatal szempontjából a futamidő és a másodpiac szorosan összekapcsolódik. A Tájékoztatók abban a vonatkozásban is alkalmasak voltak a fogyasztók megtévesztésére, hogy azt állították, a kötvények még a 10 évnél rövidebb távú, legalább egy-másfél éves befektetésként is ajánlottak, a KBC, illetve a Hannover Street kötvény esetén az eljárás alá vont által garantált másodpiacnak köszönhetően. A tájékoztatás ugyanakkor nem tartalmazta azt az egyértelmű, világos közlést, hogy a másodpiac ténylegesen nem garantált a futamidő végéig, a KBC és az eljárás alá vont egyoldalúan bármikor dönthet a másodpiac megszüntetéséről (lásd a garantált másodpiaccal kapcsolatban az alábbiakban tett megállapításokat).

Garantált likvid másodpiac

53. A Baker Street, a Sydney Street, a Pembridge Square, az Oxford Street és a Dorset Street kötvények esetében alkalmazott Tájékoztatók – a 10 éves futamidővel, illetve a kötvény legalább egy-másfél éves periódusra történő ajánlásával összefüggésben - közölték, a kötvényekre a KBC likvid másodpiacot garantál. A Tájékoztatók ugyanakkor a fogyasztók megtévesztésére alkalmas módon nem tartalmazták, hogy (amint azt az eljárás során védekezésében az eljárás alá vont előadta) „ez az állítás nyilvánvalóan csak normál piaci körülmények között értelmezhető,” s elhallgatták azt, hogy – amint azt a belső használatra készített ún. Pitch Book-ok is rögzítették - nem adható biztosíték a kötvények likviditását illetően, a KBC nem köteles ajánlatot tenni a kötvények megvásárlására, s bármikor, bármilyen okkal felfüggesztheti e tevékenységét. Ezzel a lehetőséggel élt is a KBC csoport, amikor 2008 nyarán közölte, hogy nem biztosít másodpiaci likviditást a kötvényekre.

A Versenytanács tévesnek tartja az eljárás alá vont azon megközelítést, hogy ezen tájékoztatás alapján jogsértés megállapítására azért sem kerülhet sor, mert annak gyakorlatilag semmilyen jelentősége nincsen jelenleg az ügyfelek szempontjából, hiszen ha létezne a kizárólagosan az aktuális minősítéseken alapuló másodlagos piac, a KBC akkor a kötvények piaci árán, vagyis jóval névérték alatt vásárolná meg azokat, így egyetlen befektetőnek sem lenne érdeke, hogy éljen ezzel a lehetőséggel. A fogyasztói döntés szempontjából nyilvánvalóan lényeges körülmény volt a másodpiac léte vagy annak hiánya, s így a

fogyasztói döntési folyamatot befolyásoló információ, hogy a másodpiac léte nem garantált, az bármikor egyoldalúan megszüntethető.

Megjegyzni továbbá a Versenytanács, a jelen eljárásban vizsgált marketing anyagok értékelésének vonatkozásában irreleváns az eljárás alá vont azon előadása, hogy a Tpt. (2007. december 1-jétől hatályon kívül helyezett) 122. §-a szerint az eljárás alá vont előre nem látott piaci helyzet esetén nyilvánosan közzétett ajánlatától elállhat.

54. A Regent Street kötvény esetében alkalmazott Tájékoztató szerint a KBC likvid másodpiac fenntartására törekszik, azt is közölve, hogy az eljárás alá vont a kötvényt legalább egy-másfél éves periódusra ajánlja a másodlagos piac sajátosságai miatt.

Mindeközben a Regent Street kötvény kapcsán belső használatra készült ún. Pitch Book ezen kötvény esetében is egyértelműen leszögezi, nem adható biztosíték a kötvények likviditását illetően, erre a KBC FP és a KBC Bank N.V. nem köteles, s bármikor, bármilyen okkal felfüggeszthetik e tevékenységet. A Tájékoztató ezt az információt nem tartalmazta, s a „törekszik” kifejezés alkalmazása önmagában alkalmatlan volt az arról való egyértelmű, világos közlésre, hogy a kötvények likviditását lehetővé tevő másodpiac léte nem biztosított.

55. A Hannover Street kötvény esetében alkalmazott Tájékoztató szintén a futamidővel kapcsolatban közölte, a papírokat tekintve az eljárás alá vont likvid másodpiac fenntartására törekszik, azt is jelezve, hogy az eljárás alá vont a kötvényt legalább egy-másfél éves periódusra ajánlja a másodlagos piac sajátosságai miatt.

A Hannover Street kötvény kapcsán belső használatra készült ún. Pitch Book ezen kötvény esetében is egyértelműen leszögezi, nem adható biztosíték a kötvények likviditását illetően, erre a KBC FP és a KBC Bank N.V. nem köteles, s bármikor, bármilyen okkal felfüggeszthetik e tevékenységet. A Tájékoztató ezt az információt nem tartalmazta, s a „törekszik” kifejezés alkalmazása önmagában alkalmatlan volt az arról való egyértelmű, világos közlésre, hogy a kötvények likviditását lehetővé tevő másodpiac léte nem biztosított.

A Versenytanács döntése

56. A Versenytanács megállapította, hogy az eljárás alá vont a fentiekben részletezettek szerint 2005 októbere és 2007 májusa között a fogyasztók megtévesztésére alkalmas magatartást tanúsított az általa értékesített CDO-kötvények ún. Tájékoztató leírásainak alkalmazásával, megsértve ezzel a Tpt. 8. §-a (2) bekezdésének a) pontját.

57. Az eljárás alá vont által tanúsított magatartás vonatkozásában is helytálló az Európai Bizottság csomagolt lakossági befektetésekre, így a befektetési alapokra vonatkozó, 2009. április 30-i közleményének azon megállapítása, hogy a hibás termékkidolgozás és tájékoztatás, vagy a színvonalatlan értékesítés miatt a befektetők veszteségeket szenvednek el.

A Versenytanács egyébiránt aláhúzza, eljárás alá vont magatartását nem a gazdasági válság következményeinek tükrében ítélte meg. A Versenytanács szerint az eljárás alá vont magatartása már annak megvalósítása időpontjában jogsértő volt, s erre a gazdasági válság hatással nem bír.

58. Az eljárás alá vont tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a Versenytanács tájékoztatókkal szemben támasztott mércéje, a részletes tájékoztatás követelménye nem életszerű, s ha a Gazdasági Versenyhivatal az általa megkívánt tartalmú és terjedelmű tájékoztató anyagot várja az eljárás alá vonttól, úgy a versenytársakéhoz képest eltérő, diszkriminatív mércét alkalmaz, s nem várható el, hogy a pénzügyi szolgáltatásokra

vonatkozó tájékoztató vagy marketinges anyagokban az ügyfeleknek az adott termékhez kapcsolódó minden tényről tájékoztatást nyújtsanak. A Versenytanács szerint – különösen egy olyan kommunikációs eszköz esetén, amely kapcsán terjedelmi korlát nem áll fenn – elfogadhatatlan ez az álláspont. Az előzőekben már ismertetett és nyilvánvalóan az eljárás alá vont előtt is ismert bírói, illetve az ezzel teljes mértékben összhangban álló versenytanácsi gyakorlat már évek óta világos, egyértelmű, a vállalkozások által minden nehézség nélkül teljesíthető követelményeket kíván érvényre juttatni a fogyasztókat megcélzó, illetve elérő tájékoztatások vonatkozásában.

Amint azt a Legfelsőbb Bíróság például a Kfv.IV. 39.190/2008/7. számú ítéletében (Vj-68/2006.) kifejezésre juttatta, elvárás, hogy a reklám (marketing anyag) ne egyoldalúan, hanem valamennyi, a fogyasztót befolyásoló körülményről tájékoztasson. A Versenytanács szerint ugyanakkor ez nem eredményezi azt, hogy jellemzően elvárható lenne egy vállalkozástól, hogy a termékre vonatkozó valamennyi részletes információt feltüntesse egy marketing anyagon. Mindazonáltal az elvárt, hogy a fogyasztó reális képet alkothasson a termékről, így ha a vállalkozás egy nyilvánvalóan korlátokkal nem bíró marketing anyagban a termék pozitív tulajdonságait ismerteti, akkor az ezen pozitív tulajdonságok helyes értelmezéséhez szükséges, adott esetben a termék negatív, a fogyasztó számára nem előnyös tulajdonságait ismertető információkat is közölnie kell, kiegyensúlyozott, a termékről, illetve a termék adott tulajdonságáról reális képet adó tájékoztatást adva.

59. A jogsértéssel érintett időszakot a Versenytanács a rendelkezésére álló adatok alapján állapította meg, figyelemmel az előtte ismert bejelentésekhez csatolt konkrét szerződések létrejöttének időpontjára is.

A Versenytanács nem tartotta alaposnak az eljárás alá vontnak azt az előadását, amely szerint a Tpv. 67. §-ának (4) bekezdése a jelen magatartás értékelésének korlátot szabna.

A Tpv. 67. §-ának (4) bekezdése értelmében nem indítható vizsgálat, ha a Tpv. III. fejezetének rendelkezéseibe ütköző magatartás elkövetése óta három év eltelt. A Versenytanács megállapította, a jelen, 2009. április 28-án indított eljárásban az eljárás alá vont által 2006. április 28. előtt tanúsított magatartás vonatkozásában nem alkalmazandó az elévülés Tpv. 67.§-ának (4) bekezdésében rögzített szabálya, figyelemmel arra, hogy noha a kifogásolt, a különböző elnevezésű CDO kötvények vonatkozásában alapvetően egységes magatartás az eljárás megindítása előtt több mint három évvel kezdődött, azonban 2006. április 28. után fejeződött be, így – figyelemmel a hivatkozott bekezdés második mondatára, amelynek értelmében ha a jogsértő magatartás folyamatos, a határidő a magatartás abbahagyásakor kezdődik – nincs akadálya annak, hogy a versenyjogi értékelés a 2005 októberében kezdődő teljes időszakot felölelje (megjegyzendő, a magatartás egységes volta az érintett CDO kötvények eljárás alá vont, illetve hitelminősítők általi kezelésében is megmutatkozott).

60. A Versenytanács – visszautalva az e téren kialakult következetes joggyakorlatra – aláhúzza, a Tájékoztatók jogsértő jellegén nem változtat, hogy a fogyasztó a Tájékoztatóban foglaltak mellett esetlegesen egyéb információkhoz is hozzájuthatott, azzal, hogy a Versenytanács előtt nem ismert olyan bizonyíték, amely azt igazolná, hogy a szerződéskötést megelőzően a fogyasztó szükségszerűen hozzájuthatott további, a Tájékoztatók jogsértőnek minősülő tartalmát korrigáló tájékoztatásokhoz. A „Vállalati kötvény adásvételi szerződések” rögzítik, a vevő kijelenti, hogy az 1996. évi CXI. törvény (Értékpapír törvény) 69. §-a / a tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény 115. §-a szerinti teljes tőkepiaci felvilágosítást megkapta és a szerződést a tőkepiaci kockázatok ismeretében köti meg, azonban ez a kitétel csak legfeljebb valamiféle, tartalmilag közelebből nem ismert tájékoztatás meglétére utal.

A jogsértés alóli mentesülés szempontjából a Versenytanács elégtelennek ítélte a Tájékoztatók azon, a jogsértő állításokat tartalmazó főszöveghez képest kevésbé hangsúlyosan, kisebb betűmérettel szereplő azon közléseket, amelyek szerint „a tájékoztatóban szereplő információk általunk megbízhatónak tartott forrásokból származnak, de nem vállalunk törvényi felelősséget azok pontosságáért és teljességért”, illetve annak jelzését, hogy „jogunkban áll előzetes értesítés nélkül megváltoztatni a tájékoztatóban szereplő bármely paramétert.” Az ilyen jellegű kitételek az eljárás alá vont céljai szerint a Tpvt. szerinti minősítés vonatkozásában teljesen súlytalanná tennének bármilyen tájékoztató anyagot, amely megközelítés azonban elfogadhatatlan. A fogyasztók részére nyújtott tájékoztatásnak minden esetben eleget kell tennie a legalapvetőbb követelménynek: a vállalkozás pontos, egyértelmű tájékoztatást adva hadd hasson közre a fogyasztói szándék kialakításában – és az eljárás alá vont Tájékoztatói nem feleltek meg ennek az elvárásnak.

61. A jogsértés megállapítása mellett a Versenytanács bírságot szabott ki az eljárás alá vonttal szemben a Tpvt. 78. §-ának (1) bekezdése alapján, a bírság összegét a Tpvt. 78. §-ának (3) bekezdésének megfelelően meghatározva.

62. A Versenytanács súlyosító körülményként vette figyelembe, hogy

- az eljárás alá vont esetében már több alkalommal került megállapításra, hogy a fogyasztók megtévesztésére alkalmas magatartást tanúsított
- az igen jelentős pénzüsszeget érintő jogsértés több éven át valósult meg (a jogsértéssel érintett kötvények értékére, illetve az eljárás alá vont bevételére vonatkozó adatokat a Vj-58-003/2009. számú irat tartalmazza),
- a jogsértő magatartás az eljárás alá vontnak felróható, mivel az adott helyzetben általában elvárható magatartási mércét nem éri el, a társadalom értékítéletének nem felel meg,
- a jogsértés bizalmi jellegű termékkel összefüggésben valósult meg, amely esetében az elkövetett jogsértés súlyosabb megítélésű.

63. A Versenytanács enyhítő körülményként vette figyelembe, hogy

- az eljárás alá vont törekszik arra, hogy a CDO kötvénytulajdonos ügyfelekkel peren kívüli egyezséget kössön és ennek keretében a megegyezett áron visszavásárolja a CDO kötvényeket,
- az eljárás alá vonttal szerződést kötött fogyasztók köre átlagosnak nem minősíthető (lásd a 35. pontot), amely az eljárás alá vont által megvalósított tájékoztatásokkal kapcsolatos elhallgatások súlyát enyhítette,
- a tájékoztatók mellett a fogyasztók a CDO kötvények adásvételét megelőzően vagy azzal együtt további információkhoz juthattak.

64. Nem volt figyelembe vehető enyhítő körülményként az eljárás alá vont azon előadása, amely szerint

- a CDO kötvények forgalmazása utáni időszakban pénzügyi világválság következett be, amely alapvetően befolyásolta a CDO kötvények sorsát, illetve a tájékoztatóban foglalt feltételeket is, mivel a Tájékoztatók nem a pénzügyi válság következtében váltak jogsértővé, hanem már alkalmazásuk időpontjában is jogsértőek voltak,
- a tájékoztatók olyan Magyarországon új termékekre vonatkoztak volna, amelyekre vonatkozó tájékoztatásnak nem volt korábban hazai gyakorlata, mivel a bírói és a versenytanácsi gyakorlat az eljárás alá vont által teljesítendő követelményeket illetően világos és egyértelmű volt más a jogsértő magatartás tanúsításakor (és azt megelőzően) is,
- az eljárás során mindvégig enyhítő körülményként értékelendő együttműködő magatartást tanúsított, mivel ez együttműködés körében az eljárás alá vont

adatszolgáltatása nem tekinthető a jogkövető magatartást előíró törvényi kötelezettségen túlmutató mértékű olyan enyhítő körülményeknek, amelyek önmagukban enyhébb szankció kiszabását vonnák maguk után. Enyhítő hatású lehetett volna az eljárás alá vont olyan mértékű közreműködése, amely a jogsértés felderítésének eredményességét szolgálta, amely azonban a jelen esetben nem állt fenn,

- az eljárás alá vonttal hány fogyasztó kötött szerződést, mivel önmagában ezen fogyasztók száma enyhítő körülményként nem volt figyelembe vehető.

65. A fentiek mérlegelésének eredményeként a Versenytanács a bírság összegét – szem előtt tartva a szankcionálás speciál- és generálpreventív célját is – 40.000.000 Ft-ban határozta meg.

66. A bírságot a határozat kézhezvételétől számított harminc napon belül kell megfizetni, függetlenül attól, hogy a határozattal szemben keresetet terjesztenek-e elő. A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 110. §-a (1) bekezdésének a) pontja szerint a keresetlevél benyújtásának a döntés végrehajtására nincs halasztó hatálya, az ügyfél azonban a keresetlevélben a döntés végrehajtásának felfüggesztését kérheti. A végrehajtást a kérelem elbírálásáig a Versenytanács nem foganatosíthatja.

A Ket. 138. §-ának (1) bekezdése szerint a pénzfizetési kötelezettségének határidőre eleget nem tevő késedelmi pótléket köteles fizetni. A (3) bekezdés szerint a késedelmi pótlék mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része. Ennek ellentételezéseként a Tpv. 83. §-ának (5) bekezdése úgy rendelkezik, hogy ha az eljáró versenytanács határozata jogszabályt sértett és ennek következtében az ügyfélnek igénye keletkezik a bírság visszatérítésére, a visszatérítendő összeg után a mindenkori jegybanki alapkamat kétszeres összegének megfelelő kamatot is meg kell téríteni.

A bírságnak a Gazdasági Versenyhivatal 10032000-01037557-00000000 számú bírságbevételei számla javára történő befizetésekor a közlemény rovatban feltüntetendő

- az eljárás alá vont neve,
- a versenyfelügyeleti eljárás száma,
- a befizetés jogcíme (bírság).

67. A Versenytanács megalapozatlannak ítélte az eljárás alá vontnak azt a kifogását, hogy az előzetes álláspont nem ismertette, a Versenytanács a bírságoláshoz milyen alapösszeget kíván felhasználni, illetve az esetleges súlyosbító és enyhítő körülményeket, ezzel nem téve lehetővé hogy az ügyben releváns adatokat teljességben és mélységben megismerhesse. A Versenytanács előzetes álláspontja maradéktalanul megfelelt a Tpv. 73. §-ának.

VI. Egyéb kérdések

68. A Tpv. 75. §-ának (1) bekezdése értelmében ha a hivatalból indult versenyfelügyeleti eljárásban vizsgált magatartás tekintetében az ügyfél kötelezettséget vállal arra, hogy magatartását meghatározott módon összhangba hozza e törvény, illetve az EK-Szerződés 81-82. cikkének rendelkezéseivel, és a közérdek hatékony védelme e módon biztosítható, az eljáró versenytanács végzéssel - az eljárás egyidejű megszüntetésével - kötelezővé teheti a

vállalás teljesítését, anélkül, hogy a végzésben a törvénysértés megvalósulását, vagy annak hiányát megállapítaná.

Az eljárás alá vont az eljárás során kötelezettségvállalást terjesztett elő, kérve a Tpv. 75. §-ának alkalmazását.

A Versenytanács a jelen esetben nem látta alkalmazhatónak a Tpv. 75. §-át, így nem fogadta el az eljárás alá vont kötelezettségvállalás megtételére vonatkozó nyilatkozatát.

69. Az üzleti vállalkozások fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatairól szóló 2005/29/EK irányelv implementálására megszabott határidő 2007. december 12. volt. Mivel a jelen esetben a vizsgált magatartás tanúsítására az implementálásra megszabott határidő leteltét megelőzően került sor, nem volt szükséges annak vizsgálata, hogy az irányelvben foglaltak alkalmazása kedvezőbb eredménnyel járna-e az eljárás alá vont számára.

Mindazonáltal a Versenytanács emlékeztetni kíván a Fővárosi Ítéletábla Vj-56/2006. számú ügyben hozott 2.Kf. 27.496/2007/9. számú és a Vj-111/2005. számú ügyben hozott 2.Kf. 27.121/2007/8. számú ítéleteire, amelyek kiemelték, a kapcsolódó magyar szabályozás az uniós joggal teljes mértékben harmonizált. Az irányelv szabályozási modellje szerint az az elvárás, hogy a piac a végső felhasználók döntéséhez szükséges információkat rendelkezésre bocsássa, valamint garantálni kell, hogy a fogyasztók a döntéseiket a piacon lévő ellenérdekű félnek a megtévesztő, illetve agresszív, vagyis manipulatív értékesítési stratégiáitól mentesen hozzák meg. Az irányelv szerint megtévesztő az olyan kereskedelmi gyakorlat, amely bármilyen formában félrevezeti vagy félrevezetheti az átlagos fogyasztót, úgy, hogy az ténylegesen vagy valószínűleg olyan üzleti döntést hozzon, amelyet egyébként nem hozott volna meg. Továbbá az olyan kereskedelmi gyakorlat is megtévesztő, amely elmulasztja a fogyasztó számára szükséges és lényeges információ közlését, amelyre az átlagos fogyasztónak szüksége lenne ahhoz, hogy tájékozott üzleti döntést hozhasson.

70. A Gazdasági Versenyhivatal hatásköre a Tpv. 45. §-án, illetékessége a Tpv. 46. §-án alapul. E rendelkezések értelmében a Gazdasági Versenyhivatal kizárólagos hatáskörrel rendelkezik minden olyan versenyfelügyeleti ügyben, amely nem tartozik bíróság (86. §) hatáskörébe, illetékessége pedig az ország egész területére kiterjed.

71. A határozat elleni jogorvoslati jogot a Tpv. 83. §-ának (1) bekezdése biztosítja.

Budapest, 2009. december 10.

dr. Dobos Gergely sk.
versenytanácsstag

dr. Zavodnyik József sk.
előadó versenytanácsstag

dr. Szántó Tibor sk.
versenytanácsstag